

REVISTA TRIMESTRAL

St.Joan les Fonts

setembre 1990

Nº 1

de les Fonts

LE
L
S
O
R
O
L

Selva

70

AUTO REPARACIÓ
J. GUIX i MIR

Reparació en general de l'automòbil.
Diesel i gasolina.

c/. Paperers, 9. Tel. 29 10 98 SANT JOAN LES FONTS

Caixa de Girona

Eugeni

CARNISSERIA
EMBOTITS CASOLANS

Sant Antoni, 9 · Tel. 29 02 05
SANT JOAN LES FONTS

**RÀDIO SANT JOAN
107 FM**

Emissora Municipal de Sant Joan les Fonts

Ctra. d'Olot, 53 - Tel. 29 00 28 - SANT JOAN LES FONTS

- electrònica

Joan
SERVEI TÈCNIC

- * RÀDIO
- * TELEVISIÓ
- * VÍDEO
- * HI-FI
- * REPARACIÓ MAQUINÀRIA

c/. Santiago Rusiñol, 15 - Tel. 29 08 21 - SANT JOAN LES FONTS

Bar - piscina
CORRALES

Av. Paperera Torras, 2
SANT JOAN LES FONTS

**REGALS
INFORMALS**

Galeries Cisteller, 3
SANT JOAN LES FONTS

PROMOTOR CONSTRUCTOR D'OBRES
i LAMPISTERIA

Josep Juanola

Aiguanegra, 26
Tel. 29.07.42
SANT JOAN LES FONTS

BANCA CATALANA

CLÍNICA DENTAL

CISTELLER

Galeries Comercials Cisteller, 6
SANT JOAN LES FONTS

Comercial Valeri

Venda al detall de tota classe d'articles

c/. Santa Magdalena, 24
c/. Aiguanegra, 13
SANT JOAN LES FONTS
Tel. 29.02.06

Assegurances
ROSER

c/. Olot, nº 30
Tel. 29.05.28
SANT JOAN LES FONTS

Director: Xavier Valeri
Sots-director: Raquel Castrillo

Redactors en cap: Daniel Sánchez, Joan Carles Gómez Cacho

Disseny: Nuri Gusinyer
Publicitat: Josep Rull

Seccions

La dona d'ara: Maria Clara Sánchez - Mimi Badosa

Música i marxa: Daniel Sánchez

Història: Marta Prat, Raquel Castrillo, Carme Vila

Avui parlem amb: Marta Prat, Raquel Castrillo, Carme Vila

L'art de menjar:

Josep Noguer

Entitats: Xavier Valeri

Col·laboracions: Daniel Sánchez

Ajuntament: Joan Llop

Literatura: Esther Santaló

Còmic: Daniel Sánchez

Entreteniments: Nuri Gusinyer

Art: Nuri Gusinyer

Portada: Daniel Sánchez

Salut, lleure i esport: Joan Carles Gómez Cacho

Excursió: Xavier Valeri

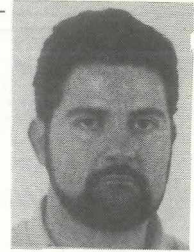
Parant l'orella: Xavier Valeri

Dipòsit legal: Gi-966-90

REVISTA PATROCINADA PER
 L'AJUNTAMENS DE SANT
 JOAN LES FONTS

Edita: Somsig, S.L.

EDITORIAL

Una senzilla constatació: tot el que pot desanimar els dirigents d'aquest poble, tot el que pot deslluir la imatge del nostre municipi i dels seus nuclis, està explotat de tal manera que molts dels nostres convilatans arriben a dubtar dels valors particularment remarcables del nostre municipi en tots els àmbits.

Però nosaltres estem en continu progrés, sota l'impuls d'una dinàmica sempre més ardent. Si no seriem amorfs, apàtics.

Sant Joan les Fonts, els seus barris i nuclis, han d'alçar-se sense pretensions excessives, però amb ganes d'assumir un paper generador de plus vàlua econòmica i d'enriquiment cultural.

Per al nostre municipi i les generacions futures, és la condició per sobreviure.

Tota manifestació de massoquisme és necessari evitar-la. S'ha d'encomanar als nostres convilatans el sentiment d'orgull vers el municipi, i també de solidaritat en l'acompliment de la tasca de promoció i de progrés en tots els àmbits: econòmic, social, cultural.

Aquesta revista és fruit de l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts, així com de la inquietud d'un grup de joves i dinàmics santjoanencs, que vol oferir a tots els habitants del terme municipal, com també als de la comarca i altres contrades, informació directa de les activitats municipals, però també informació dels molts i diversos camps que configuren aquesta revista i que descobrireu en el decurs de la seva lectura.

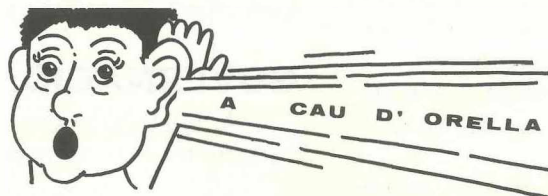
Però també hem volgut que aquesta revista sigui una revista d'opinió pública, on tothom pugui expressar els seus pensaments d'una manera directa, clara i positiva. Així, doncs, entitats, persones públiques i privades, institucions, etc, estan convidats a opinar, a dir la seva públicament, per al bé de la comunitat; no volem reflexions furtives, baixes, infundades, destructives i incompetents. Estem disposats a respondre i explicar les nostres opcions i posicions. Sempre hem contestat a totes les preguntes que ens han fet, però malauradament aquestes han estat poc nombroses. Des d'aquestes ratlles voldria desitjar molts encerts a la gent que fa possible la revista de tots els santjoanencs, i, com no, al "Soroll de les Fonts". Que per molts anys així sigui!

Irvin Sala i Bartrina

Alcalde de Sant Joan les Fonts.

INDEX

Editorial	
A cau d'orella	3
Ajuntament, consum	
i turisme	4
Natura	5
Entitats	6-7
Salut, lleure	
i esport	8-9
Les nostres	
lletres	10-11
Un recorregut per la nostra història	12-13
Crítica d'Art - La dona d'ara	14
Avui parlem amb:	15
Col·laboracions	16-17
Música i marxa	18-19
L'art del menjar	20
Còmic	21
Entreteniments	22

Aquesta és la primera revista local de Sant Joan les Fonts que es publica, des que van desaparèixer la revista satírica "Brams d'Ase" i "L'Estalvi", ambdues publicacions ja material de bibliòfil.

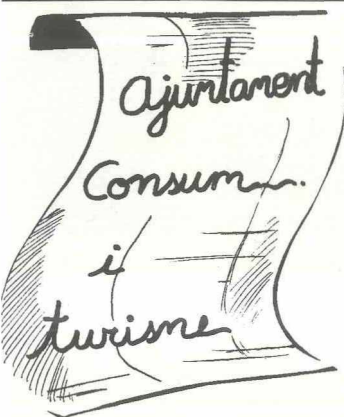
Ara vivim en una època en la qual les publicacions locals, que es troben en gairebé tots els pobles i fins i tot barris de Catalunya, han estat i són d'una gran importància en el procés de normalització del català, cosa axiomàticament reconeguda pels erudits del país. En un temps que hi ha una generació de joves educats en la nostra llengua des de les beceroles, que necessita expansionar les seves inquietuds i que al mateix temps anima a participar les altres generacions en les formes de convivència generosa i expansiva, com poden ser una revista o una emissora de ràdio.

La principal motivació, doncs, d'aquesta revista és que sigui un plafó en el qual hom pugui desenvolupar les seves inquietuds literàries, artístiques, polítiques o ètiques. Respectant sempre els principis en els quals basem els nostres costums, dins els quals hi ha l'essencial regla de respectar els altres.

Només em resta agrair l'encomiable sensibilitat del consistori a donar suport a la nostra iniciativa. I també a totes les entitats i persones que, amb les seves col·laboracions, ens han ajudat a formar la publicació que teniu a les mans.

Xavier Valeri

Director de la Revista El soroll de les Fonts

Aquesta secció de la revista "El Soroll de les Fonts" està destinada a donar informació passada o futura sobre les activitats que promou l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts dintre els diferents i variats apartats que el componen.

URBANISME:

Aquesta comissió ha procedit, en el seu departament, a la confecció d'un conjunt de projectes:

El projecte de rehabilitació de l'edifici de propietat municipal conegut per "la casa de les pells", en el qual s'instal·laria un centre cultural polivalent compost per l'escola de belles arts, una escola de música i una escola de dansa.

Aquest edifici, per la seva situació (sortida de les escoles, carrer major) així com pel seu propietari ens sembla el més adequat.

El projecte del sector industrial conegut per "Canova les Coromines", les obres del qual s'executaran a partir de finals d'aquest any.

El projecte de reforma i adequació del centre sociocultural de la Canya.

En el seu departament d'obres s'estan realitzant les següents:

Obres de reforma i ampliació del centre sociocultural santjoanenc, sala d'activitats culturals polivalents.

Obres de la fase final de l'agrupació esportiva de la Canya, amb construcció d'un edifici social.

Obres de millora de les instal·lacions esportives del club polisportiu santjoanenc, adequació dels accessos al terreny de futbol i il·luminació.

Obres d'entubat del "Clot de l'infern", a fi de poder ampliar en un futur pròxim les instal·lacions municipals.

Obres de millora del col·legi Castanyer: pintat exterior, adequació de la cuina i arranjament de l'entorn.

Obres urbanístiques com Cisteller, carrer Sant Pere, urbanització la Roueda.

Properament s'iniciaran les obres de dragat del riu Fluvià en el seu pas per Sant Joan les Fonts, així com l'asfaltat del camí conegut com el Pla de Gibrella i l'acabament del camí de Repassot, inici de les obres d'urbanització del sector industrial de Begudà en els mesos de setembre. Recordem que aquest consistori, en el decurs del setembre, intentarà aprovar la modificació del pla general amb les seves actuals línies i executant els projectes d'urbanització, ja dotat Sant Joan les Fonts amb més del 50% del sòl industrial de la comarca.

CULTURA:

Les activitats realitzades per aquesta comissió són nombroses i variades. En destacarem les següents:

Festa del Roser.

Festa Major, amb una forta participació de públic i una gran col·laboració. Activitats a remarcar: concerts i espectacles i una desfilada de vestits de paper a càrrec del casal d'avis, sense oblidar la col·laboració de ràdio Sant Joan.

Creació del casal d'estiu municipal, molt concorregut, amb activitats molt variades: campaments, sortides de tota mena, etc..., amb la col·laboració d'un gran i professional equip de monitors. Des d'aquestes línies voldríem agrair també la confiança de tots els pares vers aquesta altra activitat municipal.

Creació, per primera vegada a Sant Joan les Fonts, d'un festival d'estiu "Juvinyà 90", festival variat quant a les actuacions i molt seguit per part del públic, públic local però també comarcal, provincial i estranger. La nostra voluntat, per tant, és arribar al "Juvinyà 91".

Creació d'un comitè d'agermanament format per representants de totes les entitats del municipi, Begudà, la Canya i Sant Joan les Fonts, així com per representants de l'Ajuntament, a fi d'organitzar aquest acte i promoure intercanvis de tota mena amb el municipi escollit, en aquesta ocasió el municipi francès d'Ydes.

SANITAT:

Aquesta comissió posarà en marxa, durant el mes de setembre, el servei de podologia dintre de les instal·lacions del dispensari municipal, després d'efectuar unes mínimes obres d'adequació d'aquest centre. Servei destinat a tots els habitants del municipi amb condicions preferencials.

GOVERNACIÓ:

Aquesta comissió ha posat a ple funcionament la societat municipal de serveis "SOMSIG S.L."

ESPORT-ENSENYAMENT:

Aquesta comissió està treballant d'una forma molt intensa en el tema de la reforma escolar a Sant Joan les Fonts, la propera instal·lació d'una guarderia municipal, l'esport base al municipi, la potenciació de l'esport i l'aprofitament de les instal·lacions esportives.

En el decurs de les properes edicions esperem poder donar-vos més informacions, informacions extractades dels plens i comissions de govern. En aquesta ocasió hem volgut donar una informació resumida i que cobris la part més important de les activitats portades a terme des de principis de l'any 1990.

ELS AFLORAMENTS BASÀLTICS DEL RIU FLUVIÀ

La major part dels volcans de la Garrotxa va emetre corrents de lava o colades. Aquests corrents de lava van discórrer per un paisatge muntanyós, lliscant per valls i torrenteres i escolant-se com si es tractés d'un riu incandescent.

Seguint el curs del riu Fluvià van fluir almenys divuit colades basàltiques, algunes de les quals arribaren a assolir fins a setze km. de llargada.

Aquesta lava, consolidada com a roca després d'una lenta solidificació, s'anomena basalt (popularment: pedra ferral). En refredar-se, la massa de lava contrau el seu volum i es produeixen unes esquerdes de refredament que fracturen la roca i donen lloc a diverses formes o hàbits de solidificació:

- * basalt en massa (enormes blocs irregulars)
- * basalt lenticular (lloses o plaques grans i gruixudes)
- * basalt prismàtic (grans columnes prismàtiques).

Generalment, a la part superior sol haver-hi una falsa columnata, amb prismes grollers farcits de vacuols. Sota d'ella apareix l'autèntica columnata, amb prismes regulars, generalment pentagonals o hexagonals. La disposició prismàtica de la lava indica que l'emissió s'havia immobilitzat del tot quan es va produir la solidificació, en un terreny planer. Quan encara perduraven fluxos o es trobava en un relleu pendent, la solidificació va fer aparèixer plaques o lloses lenticulars. En el municipi de Sant Joan les Fonts es poden localitzar un bon grapat d'afloraments basàltics, seguint els cursos del riu Fluvià i la riera de Bianya. Són, entre d'altres, el Noc d'en Cols, els cingles de Fontfreda i de Can Xerbanda, la pedrera del Boscarró, el Molí Fondo, la cinglera de Can Sordet i Can Gridó.

En aquesta ocasió us parlarem del Molí Fondo i del Boscarró, un dels afloraments geològics de més interès de tota la regió volcànica.

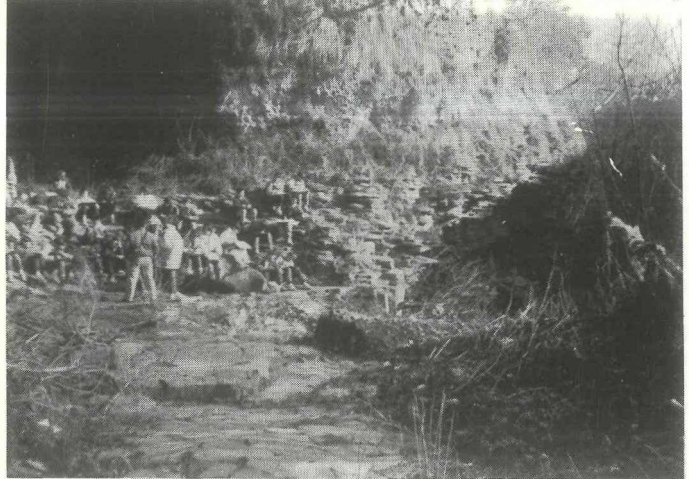
* accés

S'agafa el camí al costat de l'església parroquial. Vorejant-la per la dreta es baixa fins a la pedrera del Boscarró, entre la riera de Bianya i el riu Fluvià. Tornant de la pedrera, s'agafa per l'esquerra un corriol que arriba al peu del talús, prop de la resclosa del Molí Fondo.

* descripció

El Boscarró és actualment una pedrera de basalt abandonada. Amb aquesta pedra es feien, antigament, carreus per a la construcció i llambordes per a l'empedrat dels carrers. Actualment l'aplicació del basalt com a pedra de talla ha entrat en desús,

NATURA

però en canvi s'han anat trobant noves utilitats, tot aprofitant les seves propietats físico-químiques (cubetes antiàcides, llars de foc, xemeneies...)

El front d'extracció de la pedrera posa al descobert l'estructura interna del corrent de lava superior. Es pot observar, a peu pla, un gran nombre d'esquerdes que van formar-se en la massa fosa en el curs del seu lent refredament; els hàbits de solidificació del basalt disposats en tres nivells diferents, i que són, de dalt a baix: blocs irregulars, lloses o plaques grans i gruixudes i prismes força regulars de bases pentagonals i hexagonals; i finalment, el color gris, originari del basalt, ha estat substituït per d'altres (marró, ataronjat, ocre, blanquinos...), com a conseqüència d'haver-se alterat amb el temps.

Dins la llera del riu Fluvià, prop de la resclosa del Molí Fondo, és possible de reconèixer la sobreposició de tres emissions de lava. La colada inferior, segons sembla, va provenir de Batet, i seguint per Olot i Sant Joan va arribar fins a Sant Jaume de Llierca. Al seu damunt s'hi troba la resclosa.

Les colades del mig i superior estan separades per una capa de sediments fluvials (còdols, sorres...), que varia lateralment de gruix, passant d'alguns cms. a uns pocs metres.

En aquest indret, doncs, el riu Fluvià va haver de modificar tres cops el seu curs, a causa de la seva invasió per les laves.

Jordi Espadalé i Vergés
Camp d'Aprenentatge de la Garrotxa

RESSÒ DELS AVIS

Ha nascut una revista, una revista que pot ser interessant i bona per al poble. Per això els avis, amb el nostre poc aber però amb tota la nostra experiència, també hi volem col·laborar; posar-hi el nostre granet de sorra.

Probablement, a causa dels anys, de les vivències, de tot el que, per a bé o per a mal, hem vist, pensem diferentment de la majoria dels que col·laborem aquí. Per això volem que ens perdoneu si en quelcom estem equivocats. Penseu que la majoria dels que llegiu el butlletí sou una, dues o tres generacions més joves; i si entre pares i fills les dees ja són diferents, imagineu-vos, doncs, entre simples convilatans.

En aquestes ratlles parlarem del nostre Casal. Ens agradaria que aquest lloc fos el millor refugi que poguéssim tenir, ara que ja som en la recta final de la nostra vida.

En primer lloc volem fer una mica d'història; ens agradaria explicar a les noves generacions com era, anys enrera, la vida d'una persona gran. Si no hi ha cap contratemps, tindrem molts dies per anar-ho exposant.

Aviat farà deu anys que el Casal va ser inaugurat. Les festes es deia Llar del Pensionista. El començament fou, com passa sempre, un xic magre. Per una banda hi havia poca ajuda per finançar el Casal; i per l'altra feia una certa insia d'anar-hi, perquè molts pensaven que era només per a vells. Tot i això, a poc a poc hem anat tirant endavant. Actualment, com ja sabeu, les coses han millorat molt, però encara ho poden fer més, amb l'ajuda de les institucions i amb l'esforç i col·laboració de socis i simpatitzants.

Aquest lloc és per conuiu-hi tots plegats. Si en un moment donat hi ha alguna cosa que ens molesta, hem de tenir paciència, perquè és molt probable que agradi a algú. Si som amables amb els altres, probablement ells també ho seran amb nosaltres; així el Casal serà un bon lloc per a tothom. En aquests llocs on ha de conuiu gent de diferents edats i diferents maneres de pensar, és molt necessària l'amabilitat. I també la comprensió.

La finalitat dels Casals o Llars és millorar la vida de les

persones grans, sobretot d'aquelles que han quedat soles després de perdre ésser estimats. La Junta voldria que tothom ho entengués, això, i que ens ajudéssim els uns als altres. Les petites topades entre persones no condueixen enlloc, només aconsegueixen de fer passar males estones.

Avui ja hem fet el predicot. Un altre dia ja tornarem a parlar sobre el tema. Abans, però, una idea: la base del benestar de la humanitat és "estimeu-vos els uns als altres".

Ara farem una mica d'història i plegarem. Suposem que en el proper número de la revista tornarà a aparèixer el Ressò dels Avis, si és possible millorat. Ens agradaria poder distreure el pas per aquests últims racons de la vida que ens van quedant; no som pas pessimistes, però sí positius: la vida està calculada en uns 80 anys. Què pot quedar, doncs, a la majoria de nosaltres? Doncs vivim el millor possible!!

Va, ara sí, fem història. La junta actual del Casal aviat farà dos anys que dirigeix. Hem intentat fer moltes coses i moltes millores, i sabem que encara queda molt per arreglar. Amb l'ajut d'altres persones (d'això ja se'n parla en un altre lloc d'aquest butlletí) s'ha posat molt enlaira el nom del nostre Casal. Una entitat, doncs, que només hivernava, viu ara uns dies d'alegria i prosperitat mai no coneguts. Volem donar les gràcies a tots aquells que, amb el seu esforç i il·lusió, han fet possible tot això.

Amb tot, encara volem demanar més col·laboració; si no esforç, sí idees i comprensió. Quan la crítica sigui constructiva l'agraïrem, però fer-la només per portar la contrària és dolent.

Tothom ha col·laborat en el funcionament dels tallers, a millorar l'estat del Casal, a alçar el nom del nostre poble. Tothom, sí, tothom hi treballa desinteressadament, per la il·lusió en el treball i pensant sempre en el bé comú.

Esperem ser un cop més amb vosaltres d'aquí a tres mesos, quan surti un nou número del Soroll de les Fonts. I ens agradaria dir que tot va millorant, que els avis del nostre poble cada dia conviuen més a gust i s'ho passen millor.

La Junta del Casal d'Avis

PINZELLADA HISTÒRICA I CENTENARI G.G. CAPUTXINES DE LA MARE DEL DIVÍ PASTOR

Aquesta Congregació religiosa va ser fundada l'any 1850 per un venerable sacerdot caputxí, fill d'Igualada. Inspirat per Déu i impulsat pel seu zel i esperit apostòlic, es decidí a fundar una Congregació, que mitjançant l'oració, l'estudi i el sacrifici, s'entregués a l'educació i formació religiosa. Intel·lectual i social dels infants i de la joventut. El P. Tous semblà el petit gra a la ciutat de Ripoll, dirigit i aconsellat per l'Exm. Sr. Bisbe de la diòcesi.

Allí les Germanes van manifestar el seu esperit religiós i educatiu i el P. Tous seguí el seu projecte obrint nous col·legis a Capellades, Barcelona, Sant Quirze, etc., obra que les religioses continuaren. Després de la seva mort, amb esforç i amb fruit la Superiora General, M. Francesca Vidal, desplegà el seu zel apostòlic obrint escoles a diversos llocs de la nostra terra: Igualada, Sant Pere de Ribes, Piera, Sabadell, Sant Feliu de Guíxols, i, l'any 1891, a Sant Joan les Fonts, cridada pel virtuós sacerdot Mn. Bartomeu i acollides pel Bisbe i sacerdots de la diòcesi. El dia 13 de setembre del 1891 arribaven les primeres germanes.

I així començaven la seva tasca educativa, estimades pels bons habitants de Sant Joan. Diverses noies ingressaren a la Congregació, entre elles les germanes Mercè, Guadalupe, Nativitat, Àngels Torras i Concepció Buch, que han deixat a la Congregació la petjada inesborrable del seny, amor i santedat.

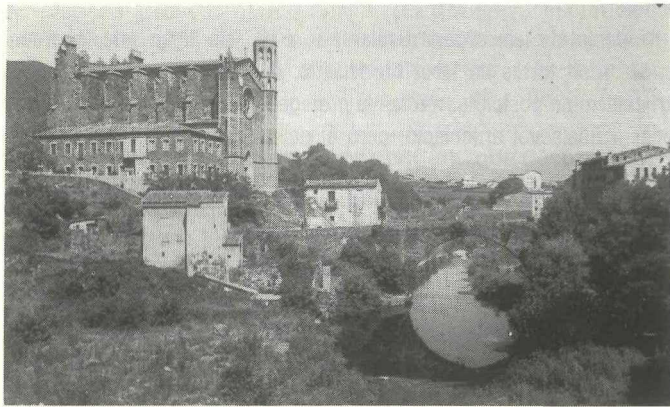
Avui seguint el seu camí i els seus bons exemples, donem gràcies a Déu per tots els favors rebuts durant aquests cent anys.

Per commemorar aquest esdeveniment tan important per a nosaltres i per al poble, s'han organitzat una sèrie d'actes. Aquests actes els portaran a terme les diferents entitats i grups del poble.

L'obertura del centenari tindrà lloc el proper 16 de setembre, diumenge. El Cardenal Dr. Narcís Jubany i Arnau celebrarà l'Eucaristia. La coral de nostre col·legi de Sabadell cantarà a la Celebració de l'Eucaristia. Seguidament hi haurà un aperitiu popular.

A partir d'aquest dia s'aniran celebrant durant els diferents mesos, actes relacionats amb el centenari.

Volem que el centenari sigui molt viscut pels habitants del poble i rodalies; donem les gràcies a tots els organitzadors que amb esforç i generositat, amb creativitat,

amb esperit imaginatiu i amb una gran col·laboració, han fet possible la programació de tots aquests actes.

Esperem il·lusionats que tots els santjoanencs, amb l'entusiasme que posen amb tot el que estimen i valoren, siguin els primers col·laboradors perquè aquest centenari esdevingui un fet important dintre de la vida del poble.

Germana Maria Pietat Prieto

CASAL D'ESTIU MUNICIPAL

Permeteu-nos que les primeres paraules siguin d'agraïment per a aquelles persones que amb entusiasme i esforç han volgut tirar endavant un projecte (ara ja convertit en realitat) prou important com és el fet d'elaborar una revista trimestral, la qual, sens dubte, pot esdevenir una "ànima cultural" més pel poble de Sant Joan. Aprofitem també el moment per donar-vos les gràcies pel fet d'haver-nos convidat a escriure quatre ratlles en aquest primer número.

Deixant-nos ja de preàmbuls i entrant de ple en el que us volem comunicar al llarg d'aquest article, començarem fent-nos ressò de les necessitats i atencions que es mereix una part de la població de qualsevol ciutat, poble o barriada. Aquest sector de la població, donades les seves característiques, no sempre és tingut en compte si no és que es parla sobre l'escola o un ambient similar. Ens sembla que no caldria aclarir que estem parlant de la mainada, quixalla o com els vulguedir.

Feta aquesta modesta reivindicació ens és fàcil de reclamar

un espai propi i adequat on el nen/a pugui desenvolupar-se de manera "sana" i acompassada a les necessitats de la seva edat. És cert que tot això i més és omplert (o almenys ho hauria de ser) per l'escola. No obstant recordem que es tracta d'una cobertura parcial, si tenim en compte el temps cronològic. D'aquí, doncs, es pot deduir que queda un espai buit, el qual, malauradament, no sempre és aprofitat. És precisament en aquest context on sorgeixen tot un seguit d'activitats diverses i variades que intenten omplir aquest espai. Defugint el canal escolar (i que consti que no ho diem pas en un to despectiu), una de les activitats que ha intentat donar sentit a les propostes anteriors ha estat la creació dels casals d'estiu, activitat que a hores d'ara ja és àmpliament difosa arreu dels pobles i ciutats del nostre país.

Sant Joan les Fonts des de fa 4 anys ha tingut, de manera interrompuda, un casal per a tota la mainada de 8 anys en amunt, el qual, de manera progressiva, ha anat ampliant i variant les activitats, seguint una pauta que ha estat l'eix central de les nostres actuacions: combinació de la diversió i el lleure amb l'aprenentatge i adquisició de coneixements i hàbits. D'aquí ve que el casal, per a qui encara no se n'hagi assabentat, "no és una guarderia on el nen/a va a passar l'estona". El casal igual que tota activitat educativa, va encarat (i si no hauria d'estar-hi) a contribuir al creixement del nen/a, com també ha d'ajudar en el progrés personal de cada un d'ells/es.

Defugint de qualsevol tipus de protagonisme, volem expressar tàcitament que el casal d'estiu és una vida possible (això sí, amb uns objectius molt definits), que va dirigida a omplir aquell buit del qual parlàvem anteriorment. Amb tot, no és l'única.

Un altre aspecte que voldríem puntualitzar és que fins aquí dona la sensació que presentem un casal on tot siguin flors i violes, i on tot sempre ha anat com una seda, us diríem que ens deixem portar per aires de nostàlgia infantil. Tot i que cada any al final de temporada n'hem fet una valoració més que positiva, sempre hi ha coses a arreglar, a millorar i a renovar. De fet, un esperit crític i renovador ens permet de no quedar-nos apalancats en una cadira des de la qual repetim de manera harmoniosa i "grisa" allò que es va fer en anys passats. De fet, el casal ha estat marcat per diferents etapes, les quals sempre li han donat un impuls peculiar.

Ara, per als lectors que aguantin, un petit rotlle de tipus històric. Si fem memòria, el casal del qual us estem parlant des del principi es va implantar el 1987, però val la pena recordar que no era pas el primer casal que es posava en marxa. Ben segur que alguns de vosaltres recorda que els pioners d'aquesta idea foren un grup de joves anomenats Brams d'ase (entre els quals hi havia la Mariona Camps, en Jordi Espadale, en Joan Bramon, etc...). Foren ells els que, pels volts de l'any 1975, muntaren un "divertimiento" prou original per a la quixalla d'aquella època. Aquest treball, sens dubte, fou fecund, fins al punt que quan es va muntar el nou casal, l'any 1987, algun dels monitors presents encara recordava amb certa malenconia les activitats i les cançons cantades durant aquells estius.

Ja dèiem a l'inici d'aquest segon "episodi" que l'actual casal ha passat per diferents etapes: els tres primers anys funcionava com una entitat i activitat de tipus privat, la qual es finançava a través de les quotes que pagaven els nens/es, més una modesta ajuda que cedia l'Ajuntament. Per fi, el 1990, s'inicia una segona etapa molt esperada i desitjada per part dels monitors: el casal passa a ser municipal. Certament ha estat un fet molt esperat i reclamat de manera continuada per part de tots els que el muntàvem. Les variants que s'han donat no cal explicar-les, tan sols remarquem la comoditat amb què hem pogut treballar malgrat el gran nombre de mainada que s'hi ha apuntat. Aquest any, però, ha estat de prova. Ara ens trobem a la recta final d'aquest experiment. Encara no és l'hora de fer una valoració, però sí que podem constatar un creixement expressat a diferents nivells.

Les ànsies de millora i perfeccionament fan que no ens quedem contemplant meravelles. Pensem en la millora permanent, aportem novetats i noves aventures. Tot plegat ens dona seguretat. Per altra banda, si seguim tenint el recolzament de les institucions competents en la matèria, la maduració i plena consolidació del Casal Municipal es pot donar per segura.

L'equip de monitors

SALUT, LLEURE I ESPORT

'FER ESPORT'

Fer esport està de moda. Però és esport (entenenent per esport qualsevol tipus d'activitat física) el que realment estem fent, o és, tan sols, complir amb el que a la societat exigeix quan es tracta de modes? Ens hem parat alguna vegada a reflexionar sobre el que és "fer esport" o "ser esportista"? Aquestes paraules reflexionen molt més del que tothom es pensa. La majoria creuen que "suant la samarreta" un parell de vegades a la setmana ja compleix amb el deure de portar una vida sana i esportiva. També tenim l'esportista "passiu", que és aquell al qual li agrada molt l'esport sempre i quan sigui assegut còmodament davant de la tele o l'un diari esportiu. Aquests dos exemples d'"esportistes" ens serveixen per demostrar que si l'esport implica participació, aquesta normalment és malinterpretada. Fer esport significa prendre consciència que l'individu és un tot, ment i cos, per això la participació en l'esport és tant física com psíquica.

Existeix un ampli ventall de raons per les quals una persona decideix de començar a realitzar algun tipus d'activitat física. El que és realment important és que la seva raó tingui una bona base, si no es converteix en un simple caprici. Cada edat i estat de salut poden tenir un tipus d'activitat física diferent. És a dir, no és el mateix un adolescent que un adult de més de 40 anys. Per això hem de saber adequar l'activitat a les nostres característiques. És també molt important donar un aire d'esbarjo i diversió a l'activitat que realitzem; això vol dir, simplement, que ens ho passem bé fent esport. No hem de capficarnos a "matxacar" el nostre cos, deixant de costat el gaudi d'allò que estem fent.

L'activitat física comporta també una relació social molt important. El fet de canviar la roba del carrer per un xandall implica deixar, penjat als vestidors, aquest escut de defensa que, en general, la societat actual ens obliga a portar. Això, juntament amb l'experimentació de noves formes d'expressió del nostre cos, fa que la gent es mostri tal com és en realitat, donant pas a una millor relació entre les persones.

El nostre cos necessita que el cuidin, però no es tracta de tenir-lo només net i polit, sinó de sentir-nos bé amb ell. No serveix de res treballar com bojos tot el dia i apuntar-nos a aquests bonics plans de jubilació, si no dediquem una mica de temps al nostre cos, per gaudir-ne ara i després.

Fer esport, sentir-se esportista, és prendre's la vida amb més alegria i optimisme, aprofitant la seguretat i la força que el coneixement d'un mateix proporciona.

J. Carles Gómez Cacho

TEMES BREUS

CAMINAR

* Si el que vol és gaudir de l'aire lliure, fer una mica d'exercici o, simplement, desitja allunyar-se temporalment de les seves obligacions, l'ideal és fer un passeig. De fet ofereix la combinació més apropiada d'exercici i esbarjo.

* Estrictament caminar no és una forma agressiva de fer exercici i, per tant, no es pot adquirir una gran forma física. Però de forma sorprenent, sovint resulta de més benefici que exercicis més forts.

* El primer objectiu de qualsevol exercici és fer treballar el cor i els pulmons que es tornen mandrosos si no se'ls estimulen. Síntomes d'aquest deteriorament són el cansament i esgotament al menor esforç físic. Durant l'exercici el pols i la freqüència respiratòria augmenten, i millora la circulació sanguínia.

* Pot servir d'introducció al "jogging" o a l'excursionisme. És molt indicat per a persones grans, o per aquelles que han tingut algun tipus de problemes coronaris, és a dir, del cor.

ESQUINÇ

* L'esquinç és una de les lesions més comunes. En general és més seriosa que una distensió, però molt menys greu que una luxació o una fractura.

* Afecta als teixits periarticulars, és a dir, els lligaments, que són bandes molt fortes de teixit fibroelàstic, que mantenen amb fermesa l'articulació en posició correcta i la protegeixen de les luxacions. Es pot donar a qualsevol articulació, però el del turmell és, pot ser, el més vulnerable.

* Un esquinç és provocat, normalment, per un gir o una extensió sobtada d'una articulació, més enllà dels seus límits naturals. Si la força que el provoca és més gran es podria produir una luxació o una fractura.

* Els símptomes són: dolor sobtat i fort a l'àrea afectada. Els teixits veïns s'inflen per l'hemorràgia i secreció de fluids, que formen part del procés de curació. Comporta una incapacitat per utilitzar l'articulació. Existeix una hipersensibilitat la qual ens pot ajudar a determinar amb més exactitud el punt danyat.

* El tractament normal és aplicar fred a la zona afectada. Després s'hi ha de posar una bena per limitar la inflamació i proporcionar suport. Després, de mica en mica, s'anirà recuperant la mobilitat de l'articulació.

FORMA FÍSICA

* La forma física demana molta força de voluntat, per això molta gent no fa exercici suficient. Els beneficis d'aquest exercici resulten clars per a aquells que en fan: aquests individus probablement viuran més, se sentiran millor i tindran millor aspecte.

* És molt fàcil inventar excuses per no mantenir-se en forma: l'edat, l'excés de pes o la manca de temps. Però cap d'elles no serveix.

* La primera regla per posar-se en forma consisteix a començar d'una forma gradual. Prèviament hem de comprovar el nostre estat de salut, amb algun test físic o amb un reconeixement mèdic esportiu.

* El tipus d'exercici que triem és important, però sempre amb concordança amb la nostra forma de ser. És a dir, ens ha de motivar.

* També molt important és la regularitat d'aquesta activitat física. Fer-ne una mica els diumenges o dissabtes a la tarda no ens soluciona res. Així, val més fer-ne 10 minuts diaris que 2 hores el diumenge.

* Un altre aspecte important a tenir en compte és la dieta. Actualment està comprovat que una dieta per aprimar-se sense exercici, és una perduda de temps. El secret consisteix en menjar el de sempre però fent exercici, d'aquesta forma cremarem aquelles calories de més.

L'EXCURSIÓ

Les excursions que es poden fer només sortint del nucli urbà de Sant Joan són moltes, i totes boniques i interessants.

Una d'elles és la que vaig fer un dia assolellat del més de juny amb uns amics.

Sortírem de casa a les nou del matí. Alegres, caminàrem pel pont medieval mentre les orenetes lliscaven, en vol ras i escandalós, per damunt dels nostres caps; per sota, el Fluvià passava impetuós, ple d'aigua a causa de les pluges primaverals. Començarem a pujar per la pujada de Castanyer, sota l'ombra de l'Església Parroquial. Un cop passat el veïnat de Castanyer, trencant a la dreta, seguirem la carretera de Vivers. Ens adonarem que la natura ens envoltava. Veiérem en un cantó la Masia de la Planella, que deixava sentir els sorolls domèstics de pagès, i més enllà les columnes basàltiques del Buscarró quedaven llunyanes. El murmurí aquós de la riera cada vegada es feia més present; a mesura que avançàvem s'entreveïa pels espais que la vegetació del camí deixava lliures. Gairebé no ens n'adonarem que ja érem al mig del passadís. Des d'allí se la veia baixar, voltada de vegetació que queia dels marges fins a tocar l'aigua, que baixava adés de pressa, bellugadissa, escumejant, esclafint-se vers les roques del riu, adés somorta, quieta, aixamplant-se en les gorgues que reflectien la verdor dels voltants.

En aquell indret se sentia la frescor humida i agradable de l'aigua.

Pujarem per un escabrós pendent, que després es va anar fent més suau. Als costats del camí els camps de conreu de la Masia Remensa de Colom, que més amunt restava sola i abandonada. Recordarem altres temps, no gaire llunyans, en els quals, en passar pel seu costat, el clapir dels gossos, el cloquejar de les gallines i el mugit de les vaques ens assenyalaven la seva presència. Només sentirem el cant d'una cadenera.

Continuarem pujant per la carretera dreta i plena de revolts. El panorama que ens acompanyava era encisador i aclaparador, per això sovint paràvem a contemplar-lo.

A ponent, el Puigmal retallava les seves formes esquerpes en un cel turquesa i or. Més enllà Surroca, Santigosa, el Capsacosta. Més llunyana la punta de Vall Ter. Mes propera la muntanya de Sant Miquel del Mont, amagant Olot. Sota d'ella la Canya i el Pla de Banyà. Davant mateix dels nostres ulls Sant Joan està enmig de la vall. D'ell ens arribaven sorolls dels quefers quotidians que ens semblaven llunyans, aliens a l'entorn que ens envoltava.

Ens vàrem quedar una estona contemplant, absorts, el nostre poble, que semblava un d'aquests pobles de joguina als quals tan afeccionats són els infants. En el lloc on es fa l'aiguabarreig del riu i la riera s'alçava sobre un toronet l'Església monacal, suporant l'austeritat dels frares per les seves gruixudes parets; el cementiri, la torraspapel, l'eixampla Cisteller ple d'edificis blancs, el sector d'Aiguaneira, els carrers que voregen el Fluvià, el pont medieval, la conspícua Església Parroquial de formes neogòtiques, el col·legi Castanyer... Tot barrejat amb infinits tons de verd que semblaven constrènyer el poble que s'expandia en formes geomètriques. Davant nostre la muntanya d'Aiguaneira i a orient, sota un cel blau albi, esborronada per la calitja, la muntanya de la Mare de Déu

del Mont, que ens assenyalava l'Empordà i ens insinuava el mar, del qual ens arribaven lleugeres ràfegues d'oreig fresc, que ens alleugerien la calor.

Més amunt trobarem la Masia de Massafont, de la qual ja nòmés queden les parets. Dos revolts més i el prat de Vivers ens assenyalava l'acabament de la pujada, que fins al moment ens havia martiritzat. El prat ens va fer pensar en un temple natural de religions perdudes en el temps; al fons un roure deixava caure gotes de rosada que brillaven, diàfanes, als raigs de sol que entraven per l'espès brancatge.

Seguirem el camí, i deixant la serra de Vivers enrera, entreveïrem pel mig dels rebolls del camí la Torre de Canadell, edifici de vigilància de les guerres carlistes des d'on s'explica que el general Savalls observava la batalla del Toix. A mesura que avançarem també veïrem la muntanya del Toix, que s'alçava amb la vegetació característica de l'Alta Garrotxa com a testimoni mut de batalles i passions humanes.

Per fi arribarem a Castellar de la Muntanya, testimoni secular, intacte, dels temps passats. Pels voltants hi trobarem grosses masies que després de segles d'activitat humana i animal es van enrunant lentament, vençudes pel bosc.

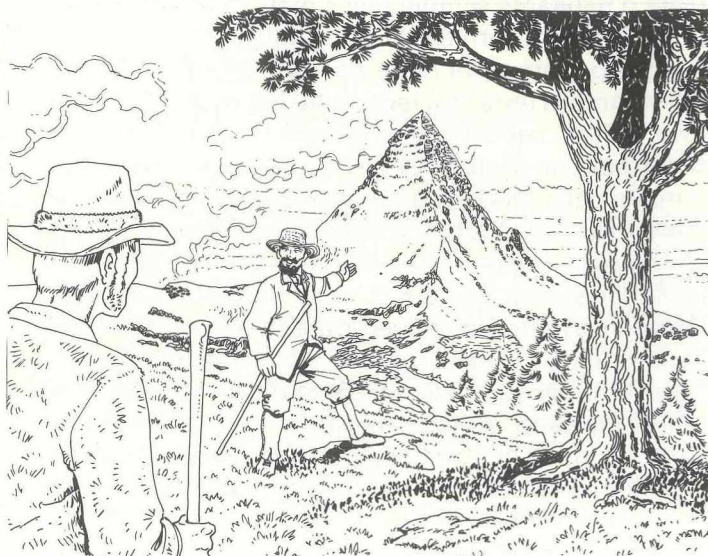
Enmig del poble la vella església, que en altres temps havia estat el centre espiritual i cultural d'aquest poble, restava solitària, però en bon estat gràcies a alguna entitat d'amics dels monuments antics i del país.

Aleshores va arribar un dels moments més bons de tota excursió: l'hora del menjar, la tertúlia amb els companys, moment d'expansió, generós d'amistat en un sentit ben diferent del temps que ens constreny i atabala durant l'activitat laboral i àdhuc en algunes modalitats mal enteses de lleure.

Després d'aquest moment férem el camí de tornada, que és el mateix, però que en cap moment no se'ns va fer pesat ni monòton. I caminant, ens anàrem apropant altra vegada a les activitats normals de les nostres vides, les quals, per unes hores havíem oblidat.

Gairebé sense adonar-nos-en ja tornàvem a estar sobre el pont Medieval i, més tard, sobre les llambordes del carrer de Santa Magdalena. Ens acomiadarem amb un "fins una altra", i cadascú amb la motxilla a l'esquena agafà el camí de la seva llar.

Xavier Valeri i Coromí

*Ces tres
mesures
d'obres*

Escriure no és fàcil, i quan el joc és doble, és a dir, haver d'escriure sobre quelcom que ha estat escrit per un altre, el material que es maneja és encara més "sensible" que el de Joan Manuel Serrat. Deixant les bromes a part, la dificultat que implica fer de crític literari en certa manera ens disculpa davant aquest article, que no pretén altra cosa que comentar certs aspectes d'una composició sobre Begudà que una noia de Barcelona, **Sònia Planas**,

que ens ha descrit. Aquest cant a la nacionalitat no pot ser el colofó final d'una història, no pot convertir-se en una lliçó que es vol inculcar forçosament al lector. En tot cas, ha de ser-hi de manera implícita, com una sensació que es recull amb la lectura, com un missatge sense paraules que l'escriptor ha de suggerir, mai pronunciar. No deixem que un excés de patriotisme ens enterboleixi la vista.

Esther Santaló i Bramon

TOT RECORDANT

El sòl estava mullat. Un cartell que indicava risc d'esllavissament em féu reduir la velocitat del meu modest vehicle de segona mà.

Val a dir que davant el volant no tendeixo a agafar grans velocitats, però aquell divendres havia estat horrorós. Una terrible baralla amb el meu cap, una multa per mal aparcament i l'arribada de factures desorbitades a la bústia. Decididament aquell no era el meu dia.

En moments així, quan tot se't gira d'esquena, m'agrada evadir-me. Fujo cercant refugi en les meves arrels, els meus estimats orígens, a Begudà, un petit poble de la Garrotxa del qual sóc filla.

Al poble era molt difícil seguir estudiant, i la carrera la vaig acabar a Barcelona, com tothom que volia fer-se un futur i vivia al poble.

D'aquesta manera, cada cop i de mica en mica, Begudà s'anà quedant desert i sense joves que el fessin rutllar cap al progrés.

A hores d'ara ja només hi queden els més vells, aquells que varen lluitar per la seva terra, encara que aquesta en fou mal pagadora i no sabé apreciar el sacrifici que feren aquests homes. Quantes collites se n'anaren en orris! Quant de temps perdut!

Els joves fórem covards i fugírem de la pau i la tranquil·litat al caos i a la massa, abandonàrem casa nostra per anar a casa de ningú.

Però m'agrada tornar. Sóc com aquella filla pròdiga que torna a casa quan se li acaba la pau, que busca el consol de la terra de la Garrotxa per poder tornar a la ciutat reconfortada amb la visió de l'estimada terra.

M'agrada recordar especialment aquelles tranquil·les vetllades al caliu del foc, quan l'àvia ens explicava històries meravelloses, de dames i prínceps, de dracs i fades, dels antics volcans de la Garrotxa, del passat, de la seva joventut...

Recordo especialment una d'aquestes narracions, una que em va deixar tan sobtada com meravellosa, tan sorpresa com satisfeta.

Era una llegenda sobre l'origen de la nostra pàtria, sobre l'origen de Catalunya. En la meva mentalitat infantil hi quedà gravada, aquesta narració, i durant anys vaig tenir la certesa que tot allò era una manera d'explicar l'empenta i la força d'un poble. O, qui sap? Potser sí que és veritat...

Recordo que aquella nit havia caigut una forta

va presentar als Jocs Florals del districte de St. Andreu. Amb aquest treball va obtenir el segon premi.

La història comença descabdellant el tema de retorn a casa, per retrobar la pau interior que la gran ciutat ha fet desaparèixer. I, evidentment, el punt de referència és un petit poble entre muntanyes, Begudà. Aquesta recerca dels orígens que porta a terme el protagonista de la història, que, escrita en 1ª persona, sembla identificable amb la mateixa Sònia Planas, acaba desembocant en el gran nexa de tota la narració: el catalanisme.

Mitjançant el mecanisme del record, aquesta jove escriptora ha anat connectant tota una sèrie de temes en funció d'un missatge final. La història ens arriba muntada sobre tres grans tòpics:

- *La solució dels problemes amb el retorn a casa; "la fugida" de la gran ciutat.*

- *El petit poblet de pagès que, engolit pel progrés, ha anat quedant desert. Apareix com a mostra d'autèntica catalanitat, on la relació sang / terra encara és ben present.*

- *L'àvia com a símbol d'arrelament al poble -i per tant a la terra- i com a transmissora d'aquest sentiment mitjançant els contes que explica als nens a la vora del foc.*

Sens dubte sorprèn aquesta creença que el veritable català es troba només perdut entre les muntanyes -i d'aquí que Sònia Planas en la seva tria s'hagi aturat a la Garrotxa-, mentre que el catalanisme de la resta d'habitants sembla que s'hagi adulterat amb el progrés i la modernitat de la capital.

La protagonista de la nostra història retroba el lligam amb la terra "tot recordant" un conte de la seva àvia -l'últim, per si fos poc, perquè l'endemà la pobra dona mor-, un conte que explica, ni més ni menys, que l'origen del poble català. Sònia Planas ens parla de la creació del món i de la posterior corrupció dels homes, i de com d'entre tanta dolenteria un grup de persones va saber sobresortir per la seva bondat i humilitat. Déu, com a premi, va convertir-los en poble tot donant-los una llengua, una dansa i uns costums propis.

Una visió ben feliç i utòpica d'un país que, si el mireu de prop, es troba molt lluny de la perfecció. Això no vol dir que no hàgim de cridar amb el mateix orgull amb què ho fa Sònia Planas: "Sóc afortunada per ser filla d'una nació de lluitadors. Tinc sort de ser Catalana". Però Catalunya no és el paradís de felicitat

nevada que havia cobert amb un blanc mantell totes les teulades del poble i també els carrers, donant-los un to nadalenc malgrat que estiguéssim pels volts de Carnaval.

L'àvia s'assegué a la cadira de sempre, una cadira rústica i mig menjada pels corcs però que aguantava el cansat cos de qui fou una de les impulsores de Begudà.

No calia que ens digués, ni a mi ni a les meves germanes, que es disposava a explicar alguna de les seves històries. S'asseia a la cadira amb el rostre impassible i l'expressió inalterable. Sempre havia estat dona de poques paraules. Totes nosaltres, com atretes per una força desconeguda, ens acostàvem a les seves faldilles disposades a rebre quelcom inèdit i interessant.

Somreia, mirava el foc i la seva mirada romania perduda dins l'espurnejant foc, alhora que narrava qualsevol fet d'una manera misteriosa i excitant.

Aquella nit, però, ens explicà la història més especial, potser perquè era la més significativa del seu sentiment patriòtic, potser perquè era la darrera que ens explicà.

Com sempre, va somriure i aclucant els ulls es mirà el foc. Seguidament va fer una cosa que mai no havia fet. Ens va preguntar com ens sentíem pel fet de ser catalanes.

No vàrem saber què dir: no sabíem què era el que volia sentir. Llavors tornà a somriure i ens digué: "Mireu, filletes, vosaltres teniu una identitat catalana, i ara que sou joves heu de començar a assajar per ser bones catalanes. Heu de sentir la vostra nacionalitat a dins vostre com si fos part de la vostra ànima, i heu d'aprendre a ser autèntiques catalanes, pensant, parlant i actuant com a tals, perquè el vostre esforç, és vàlid per a tots, per als que ho som ara i per als que vindran".

Llavors no ho vaig acabar d'entendre, però més tard vaig reflexionar sobre aquestes paraules que no vaig oblidar mai. També m'hi ajudà el fet que aquella nit la meva àvia m'explicà l'origen de la nostra pàtria, l'origen de Catalunya.

"Vet aquí que una vegada, després que Déu creés tot allò que existeix, tot allò bonic i bell, els homes varen començar a sortir de la norma. No es respectaven els uns als altres, no s'estimaven, i va començar la destrucció de tot allò que Ell havia creat amb tant d'amor.

No us podeu arribar a imaginar com van ser de dures les lluites entre els homes posseïts per la seva ànsia de poder. La situació es va arribar a tornar tan insostenible que un dia un grup de dones i homes, penedits del seu egoisme i de la seva poca obediència a Déu, varen pujar a dalt d'una gran muntanya i amb grans súpliques demanaren perdó a Déu per tot allò que havien fet.

Déu va saber reconèixer la humilitat d'aquests homes i dones, i fent cas de la seva demanda els atorgà el seu perdó, i també el perdó a tota la resta del món.

Déu també va saber recompensar aquest grup d'homes i dones per la seva actitud, i els donà un premi excepcional; els donà una nacionalitat, uns

costums, una llengua i una dansa pròpies, elements que constituïren i constitueixen el tarannà d'un poble que sabé lluitar per allò que estava bé.

Des de llavors, la terra on aquells homes vivien es convertí en una terra on la tristesa moria dolçament en una alegre posta de sol, i aquest sortia per sobre la carena i coronava d'aureòles d'or els cims i les valls, i es reflectia en les cristal·lines aigües del mar i rius i al cor de tots els seus habitants.

A partir de llavors, aquella meravellosa terra plena d'amor i de pau fou anomenada CATALUNYA".

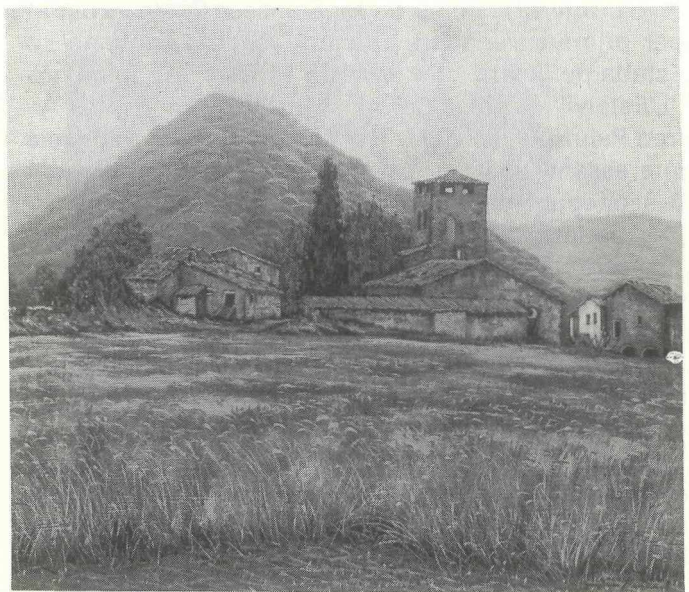
En acabar el relat, totes estàvem parades. Mai no habíem vist l'àvia parlar d'una manera tan profunda i seriosa. La vaig mirar amb temor, i per la seva galta s'escorria avall una llàgrima, una llàgrima de patriotisme vers la seva Catalunya, per la qual tant havia lluitat en temps de repressió.

El dia següent la meva àvia morí, però em deixà el millor que ningú no hagués pogut donar: la seva estima per Catalunya, i el desig ferm de voler i defensar la meva terra, perquè és part del meu ésser, part de la meva vida.

Totes aquestes cabòries em voltaven pel cap alhora que darrera el pujol apareixia a la vista Begudà. No vaig poder evitar que una llàgrima se m'escorrés dels ulls, i se'm fes un nus a la gola.

Tenia sort de ser filla de Begudà. Tenia sort de ser filla de la Garrotxa. Tenia sort de ser filla de Catalunya. Sóc afortunada per ser filla d'una nació de lluitadors. TINC SORT DE SER CATALANA.

Sònia Planas

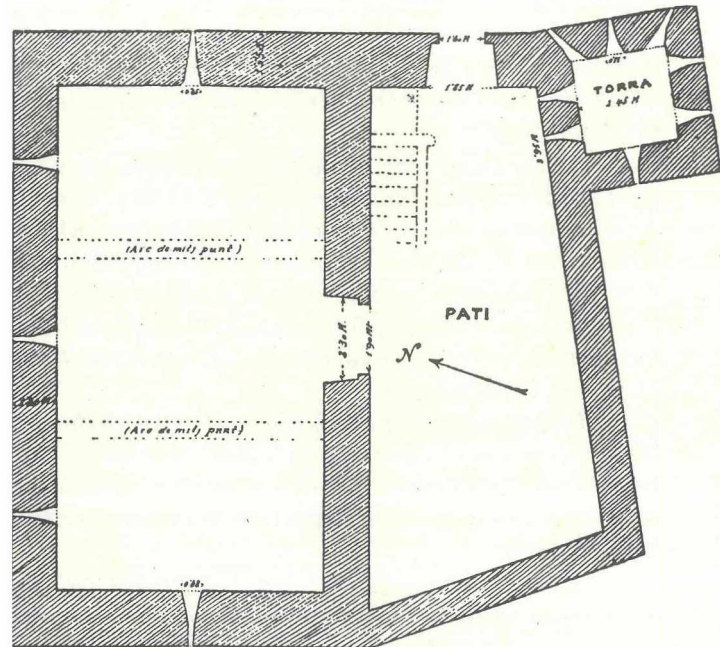

UN RECORREGUT PER LA

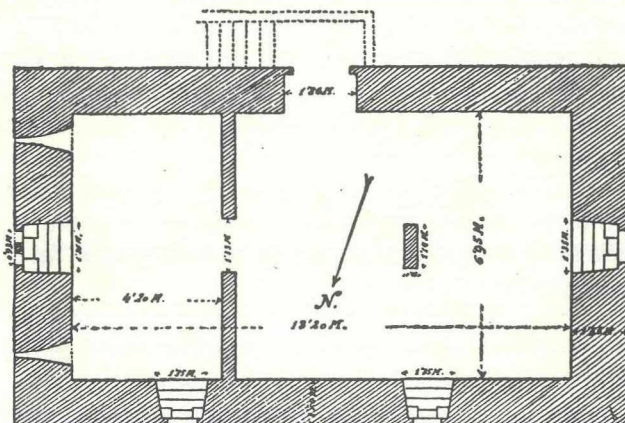
'ESTADA DE JUVINYÀ

A finals del s. XI o principis del XII començaren a bastir-se grans casals formats per una sola sala-habitació en l pis principal. Es reservava la planta baixa per a quadra o estable, i la superior per a golfa o graner. Aquesta sala-habitació rep el nom de sala o "stadium". La paraula "stadium" es traduí per "stació" en el primitiu català.

El Sr. M. Oliva Prat explica, en un article publicat en una revista, que l'estructura de la casa pagesa semi-enyorial s'anomena "sala", paraula que deriva del germànic "sal" i que significa casa gran.

Planta baixa

ESCALA DE 1:100.

Primer pis

PLÀNOLS DEL "STADIUM" DE JUVINYÀ

(Pertany al llibre "Les parròquies i comuns de Santa Eulàlia de Begudà i Sant Joan les Fonts", de Francesc Caula.)

L'any 1917 l'historiador Francesc Caula va parlar per primera vegada del "stadium de Juvinyano" o stada de Juvinyà a la revista escolar Santjoanenca L'Estalvi". Això va permetre que els arquitectes Alfed Paluzie i Jeroni Martorell s'adonessin d'aquesta interessant construcció romànica, fins aquell moment desconeguda pels tècnics.

Cadascun d'aquests arquitectes datà la construcció, segons el Sr. Francesc Caula, en els següents termes:

L'arquitecte Paluzie ho feu a les darreries del s. XI.

L'arquitecte Martorell, per la seva banda, va opinar que podia datar-se en el s. XII.

El nom "Juvinyà" és d'origen llatí i deriva de Jovinus". El Sr. Francesc Caula va trobar escrit aquest nom amb les formes "Juviniàno" i "Juvinyano", que, seguint el procés de catalanització dels noms llatins, es tornà en Juvinyà.

L'estada de Juvinyà i els seus possessors

Originàriament sembla que va estar en possessió de Ramon de Fontibys. Aquest es casà amb Corduana. Una de les filles del matrimoni es casà amb Guillem de Juvinyà, cavaller de la senyoria del castell de Sales.

Posteriorment la va posseir la família Boxols, per entroncaments haguts amb els descendents dels anteriors.

El primer individu que l'historiador Francesc Caula troba com senyor de la casa és Guillem de Boxols, cavaller i veí de Besalú, l'any 1259.

La filla de Guillem de Boxols, Raimunda, es casà amb Guillem de Juvinyà, que era militar i cavaller. Aquesta li portà en dret patrimonial part de la vila de les Fonts, que posseïen llurs pares en directe domini del priorat, i l'estada senyorial de Juvinyà.

En Guillem i la Raimunda de Boxols tingueren per hereu en Ramon de Juvinyà, que morí molt jove. Fou l'hereu, doncs, Arnau de Juvinyà, el seu germà. Arnau es casà amb Brunissenda, i passà el patrimoni d'aquesta casa a la venerable senyora Gueraua o Garana, casada amb Pere d'Hortal.

Segons el Sr. Francesc Caula, en un dels seus escrits o estudis publicats, Gueraua abandonà l'estada i va viure amb el seu espòs a Vilamarí. També l'historiador parla que, ben segur, la va vendre més tard, ja que no va trobar més dades d'aquesta família en

NOSTRA

HISTÒRIA

documents posteriors.

Francesc Caula va trobar que l'estada també va estar en possessió de Miquel Planes i de Climent de Cabrera.

El primer ve de la parròquia de Besalú, li fores segrestats els béns i es concediren a favor de Climent de Cabrera. El Rei Joan II signà la concessió: "*en premi a la seva fidelitat en abatre de rebel·lió de Catalunya, ajudant a Francesc de Verntallat, cap dels remences, en reduir a l'obediència als contraris del Rei en les Vegueries de Girona, Besalú i altres*" (2 de maig del 1463).

Se sap, segons l'historiador, que l'estada passà en venda a una humil família pagesa. Prengueren els nous possessors el nom de Juvinyà, tot i no tenir parentiu amb l'antiga i distingida família.

Per tant l'antiga força es converteix en casa de pagès, si bé per tradició fins al s. XVIII se l'anomena força, i també milícia. L'historiador Francesc Caula diu que documents antics anomenen com "stadium" i "fòrcia" la casa Juvinyà. Diu que s'entenia per "fòrcia" la casa fortificada, i per "stadium" l'espai on els soldats s'exercitaven en la carrera i en la lluita.

L'historiador trobà els següents Juvinyà pagesos: Pere (1541), Francesc (1561-1569), Pere (1594-1601) i Francesc (1667-1712).

Aquest Francesc Juvinyà ven el mas Juvinyà i el seu molí fariner al reverend Pere Rovira.

Mort el reverend Pere Rovira, mossèn Pau Rovira i mossèn Segimon Montadas venen a Jacint Germà, argenter olotí, el següent: el mas Juvinyà, el molí fariner, terres, drets i pertinences. Això se signà el 26 de febrer del 1724.

L'any 1735 Jacint Germà ven la propietat de Juvinyà a Josep de Trincheria. Després d'algunes generacions els Srs. Masllorens adquireixen l'estada als Srs. de Trincheria.

L'any 1972 l'edifici de l'estada de Juvinyà va ésser declarat monument d'interès provincial.

L'any 1982 l'Ajuntament de Sant Joan les Fonts compra l'estada als Srs. Masllorens.

L'estada Juvinyà és un dels escassíssims edificis d'època romànica que ha arribat als nostres dies. Es tracta d'un edifici de planta rectangular de tres crugies i amb tres nivells d'alçada.

A la planta principal hi havia una finestra geminada de tradició romànica, amb festejadors a l'interior. Al mur N, en aquest mateix nivell, s'obrien dues finestres de mig punt, adovellades.

La planta baixa, destinada a corts, està dividida en tres crugies per arcs de mig punt.

La planta noble, la "sala" pròpiament dita, és també un espai unitari de tres trams, habitatge únic dels senyors que hi vivien compartimentaven l'espai amb cortines i envans de fusta. S'hi accedeix per una

escala exterior des del pati.

La planta superior o golfes estava destinada a magatzem i a graners, i també als servents. S'hi devia pujar per una escala de mà.

La façana principal es prolonga en direcció S per unir-se amb una torre de defensa de planta quadrangular. En aquesta prolongació s'obre una porta adovellada, l'únic accés a la Sala de Juvinyà, que dona al pati, d'on arrenca l'esmentada escala que puja a la planta principal. La torre és una construcció independent de la resta. Els seus quatre angles són formats per carreus, i la resta dels murs per carreus petits. S'hi obren també espitlleres.

A principi d'aquest any 1990 s'iniciaren les obres de l'Estada per tal que fos ocupada per:

Planta Baixa: Sala d'exposicions i museu itinerant.

La Planta: Biblioteca i sala de lectura.

2ª Planta: Biblioteca infantil i sala de lectura. També hi haurà un arxiu.

Marta Prat i Blanch
Fotografia: **Xevi Brunsó**

Bibliografia:

Recull d'articles i treballs. Volum I. Francesc Caula.

Recull d'articles i treballs. Volum II. Francesc Caula.

Les parròquies i comuns de Santa Eulàlia de Begudà i Sant Joan les Fonts (Notes Històriques). Francesc Caula.

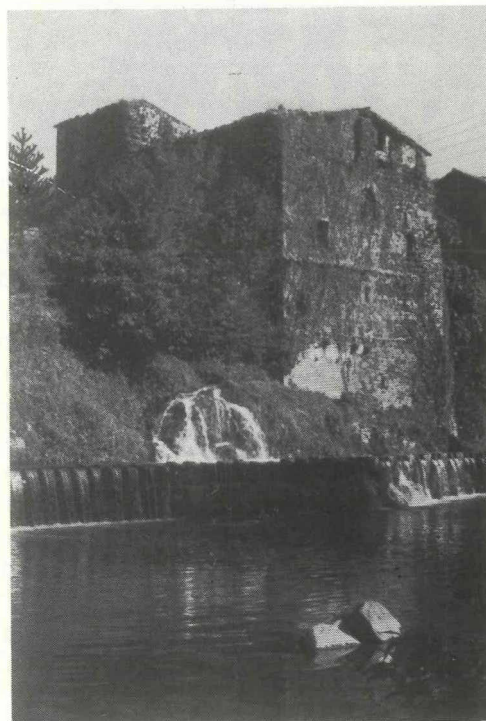
La masia Catalana. 1976. Joaquim de Camps i Arboix.

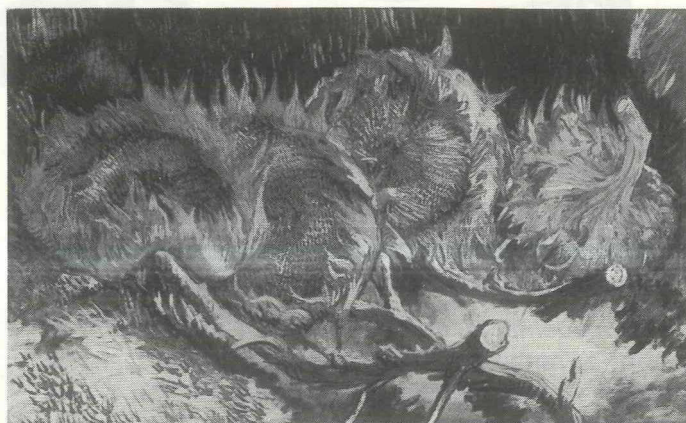
Catàlec de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya (1990). Generalitat de Catalunya.

Sant Joan les Fonts Avui. Manuel Soler i Viñolas - Irvin Sala i Bartrina.

Les valls d'Olot (1975). Ramon Grabolosa.

El stadium de Juvinyà. 1971. Revista de Girona. M. Oliva Prat.

ELS LLIRIS DE VAN GOGH

Fa uns mesos que és difícil parlar d'art: ràpidament a conversa, el diàleg o el monòleg compartit van a parar cap a allò accidental: diners, indústria, comerç.

En poc temps els mitjans de comunicació ens han informat, amb generositat, de les subastes vertiginoses que alcen fins al capdamunt de la cúpula monetària quadres que, el seu dia, només van rebre mirades ràpides, el despreci de la ignorància. Les quantitats que ara es paguen per ells són tan extraordinàries, tan al·lucinants, que ens deixen bocabadats. És impossible, d'aquesta manera, fruit de la bellesa i humilitat d'uns lliris que Van Gogh, en un acte d'amor, ens va regalar. La majoria de gent diu que si hagués viscut en la mateixa època que l'autor, si haguessin estat contemporanis, li hauria comprat el quadre; però jo dubto que hagués estat així. Sempre considerem el nostre gust més refinat que el de generacions passades, sense pensar que algun dia el nostre present serà pretèrit.

Quan penso, recordo i sento Van Gogh, veig aquelles dues botes que va pintar en la seva primera època; ell no pintava temes mitològics o sagrats, sinó que es nodria de la humanitat dels objectes quotidians usats repetidament per l'home. Aquestes dues botes recullen els quilòmetres recorreguts, el cansament de caminar sota el sol i sota la pluja; coneixen els peus que les varen calçar, l'home que va recórrer amb elles llargues distàncies, en hores de silenci o amb companyia.

Sortosament, el quadre de les botes encara no ha anat a subasta. Espero que mai no hi vagi, perquè si no ho podem parlar de tot això, ni sentir-ho: serem esclaus de les cifres que expressen el seu cost. Rutinàriament ens banyarem en les aigües de l'astorament, de la sorpresa que hi hagi hagut algú capaç de pagar tant. Les mirariem, aquestes botes arrugades i castigades pel fang i el temps, però oblidariem el seu contingut humà.

M'agradaria que fos possible tornar a parlar d'art, de bellesa, del seu sentit dins el món, del seu lloc dins la jerarquia de valors que dinamitza la nostra vida. Seria meravellós poder sentir, poder comunicar-nos a través d'aquests lliris que Van Gogh va saber recollir amb tota la seva humanitat i bellesa. Potser aleshores ens donariem de les mancances que té aquesta aparença que vesteix amb diners un aliment tan essencial per a nosaltres com la bellesa.

Francesc X. Gómez,

Director de l'Escola Municipal de Belles Arts

L'estiu és l'època de l'any que la dona pren, d'alguna manera, el protagonisme que l'home arrossega durant tot l'any, i això és degut, en gran part, a la important tasca divulgativa que duen a terme els mitjans de comunicació: la ràdio, la televisió, els diaris, les revistes del cor... s'omplen de programes, articles, spots publicitaris de tota mena relacionats, directament o indirectament, amb el món de la dona.

Des dels cosmètics més eficients per "disminuir", entre cometes, l'efecte dels raigs solars sobre la delicada pell del rostre femení fins a les dietes alimentàries més miraculoses que permeten a aquelles dames que, per la raó que sigui, l'estiu ha agafat amb alguns quilets de més, posar-se els vestits de bany més provocatius que els ofereix el mercat; tot això i més ens arriba minut rera minut a través dels anuncis publicitaris, amb alegres musiquetes i cossos de pel·lícula.

Però no cal deixar-se entabanar i creuren's tot el que ens diuen. La dona d'ara és una dona independent, femenina, intel·ligent, una dona que amb molt d'esforç, això sí, ha sabut posar-se a l'alçada de l'home, i en nombroses ocasions superar-lo.

És per això, estimades fèmines, que aquest breu article vol ser una crida al dret que tenim totes, com dones, d'escollir el que més ens convingui, sense haver d'ésser constantment bombardejades amb absurds, maliciosos estúpids reclams publicitaris.

M. L'90

AVUI PARLEM AMB:

MIMI BADOSA I YUSTA

Mimi, on vas néixer i quants anys tens?

- Vaig néixer a Sant Joan les Fonts, el 2 de març del 1971

- Què estàs estudiant i quins projectes tens de cara al futur?

- He fet primer d'infermeria i m'agradaria ser llevadora.

- Quines són les teves afeccions i/o hobbies?

- Les meves afeccions són la natació, la gimnàstica, i darrerament he començat a practicar l'squash. També m'agrada molt l'hípica, tot i que fa temps que no la practico gaire.

- Comentan'ns una mica com has arribat a ésser "Pubilla de Catalunya"

- En el decurs de la Festa Major de Sant Joan les Fonts 1989 vaig ser elegida Pubilla de Sant Joan.

El 19 de novembre del 1989, en l'Acte d'Elecció de la Pubilla de la Garrotxa 1989, organitzat pel Centre d'Iniciatives Turístiques d'Olot, vaig ser elegida Pubilla de la Garrotxa 1989. I finalment, el 20 de maig del 1990, després de passar tota una sèrie de proves, a la Plaça Major d'Olot vaig ser nomenada Pubilla de Catalunya 1990.

Pot ser caldria afegir que l'elecció va ser diferent en cadascun dels casos: en el primer cas va ser el poble santjoanenc qui va donar els vots a Mimi Badosa com a Pubilla de Sant Joan.

En el segon cas, després d'una desfilada per part de totes les pubilles participants, els representants de cada poble van donar el seu vot i va sortir elegida Mimi Badosa.

En el tercer cas, per tal de poder arribar a Pubilla de Catalunya Mimi Badosa va haver de superar unes proves escrites i orals.

- Quin tipus de proves vares haver de passar per tal d'accedir al títol de Pubilla de Catalunya?

- Les proves que vaig haver de passar van ser de diferents tipus i van quedar repartides entre el dissabte al matí i la tarda.

Al matí vaig fer un examen escrit amb preguntes de tipus psicològic. Més tard un segon examen, també escrit, de tipus cultural. Les preguntes pertanyien a diferents matèries, com matemàtiques, química, història...

Les preguntes d'aquestes dues proves eren tipus test. És a dir, per a cada pregunta hi havia dues o tres respostes entre les quals se n'havia d'escollir una.

A la tarda la prova va ser oral i la temàtica era sobre la comarca de la Garrotxa.

- Ens podries dir quina diferència hi ha entre una

pubilla i una miss?

- Una miss el que fa principalment és lluir la seva figura. Una pubilla fa molt més que això. A part de lluir la seva imatge la Pubilla dóna a conèixer el seu nivell cultural i la tradició catalana arreu de la nostra terra.

- Com a Pubilla de Catalunya a quins actes has hagut d'assistir i a quins assistiràs?

- La majoria dels actes als quals he assistit són actes de tipus cultural: inauguracions, visites a llocs típics de la nostra terra, actes d'elecció d'altres Pubilles comarcals...

Fins ara he anat a, Horta de Sant Joan., Mora la Nova., Corbera del Llobregat, Sabadell, Cambrils, Sant Fos de Campcentelles, TV3 Barcelona, Els propers mesos tinc previst anar a, Mallorca, Eivissa, Ascó., Rubí.

- Explica'ns les teves vivències i alguna anècdota nova que hagi viscut fins al moment

- En el decurs de la visita a les instal·lacions de TV3 ens van dir que estaven gravant un programa, que si volíem podíem assistir-hi. El programa era Matracà no!

- Què ens pot dir després d'aquesta experiència com a Pubilla de Catalunya?

- Després d'aquesta experiència com a Pubilla de Catalunya puc dir que tinc un millor coneixement de la nostra terra i de la tradició catalana, que està molt arrelada arreu de les diferents contrades de les terres catalanes. L'assistència a diferents actes culturals m'ha permès de conèixer alguns costums que fins al moment m'havien passat desapercebuts.

Moltes gràcies, Mimi.

**Raquel Castrillo i Mayà
Carme V.**

COL-LABORACIONS

NOSTRE EQUIP

Per a tots els que ens llegeixen per primera vegada, ja que avui ha sortit a la llum la nostra revista, els nostres millors desitjos de felicitat.

I dit això, ens presentarem i al mateix temps exposarem el que més o menys vindrà a ser el nostre espai. I diem nostre perquè, gràcies a Déu, ho podem dir, ja que el nostre Ajuntament, per mediació del director de la revista, gentilment ens l'ha ofert.

Al nostre espai li posem per títol "El Nostre Taller". Som el grup del Casal dels Avis, que per passar l'estona, fa artesanía. I com sigui que el dia que ens reunim és un dia de felicitat per a totes, hem pensat fer-la extensiva a tothom qui vulgui unir-se a nosaltres. No ha de ser precisament per treballar: ens podem fer companyia mútuament, podem comentar esdeveniments que llavors escriurem, sempre, naturalment, amb el màxim respecte, o donar-nos idees de treballs, ja siguin en paper, com per exemple vestits, o flors, que mai se'n sap prou, o labors, que se'n fan de molt boniques. I un llarg etcètera. O crítiques, per què no?; sempre que siguin constructives i que s'expressin amb educació, a la nostra "pinya" hi seran ben rebudes. Si és al revés, que se n'abstinguin, que en les nostres reunions no hi entra la discòrdia. I dit això parlem una mica de les nostres activitats actuals.

En aquest moment estem confeccionant dos vestits més (de paper, naturalment), perquè han sol·licitat la nostra presència a Mollet del Vallès. Nosaltres hi anirem encantades. I això vol dir que si teníem cinc models i cinc vestits, ara en tindrem set.

El nostre Sant Joan és un poble solidari. Amb motius molt ben fundats algú ha dit que és un encant, i ho és, perquè amb tot trobes col·laboració, siguin els del Casal, el poble en general o la joventut, aquesta joventut tan criticada per alguns i per nosaltres tan estimada. Sempre hem trobat el seu suport per a tot. Qui no recorda el favor que ens feren en la desfilada dels vestits de paper? Han vist mai cosa tan formosa com els nostres dos presentadors? I de les seves bones maneres, què m'en diuen? Nosaltres les qualifiquem d'excel·lents, i com que són estudiants, els donem un 10. I a tots els que ens van ajudar (Ajuntament, jubilats i joventut), que tot això vol dir molt d'esforç, els felicitem, els ho agraïm i els donem també un 10.

I de la nostra maquilladora, tan jove i amb tanta

bona fe, que junt amb la seva mare ens va arreglar tan bé, i tot sense pagar, què ens en dieu? Que també es mereix un excel·lent!

I acabades les qualificacions volem dir a la nostra joventut que el dia 5 de setembre, si Déu vol, el nostre taller començarà a treballar per a ells. Volem que la nostra cavalcada de Reis sigui molt nombrosa i que no pateixin fred els acompanyants dels Reis. Aquest any, si tenim salut, tots portaran capa de llana.

I ja que estem parlant de la nostra joventut, volem dir amb tota la força que ens donen aquestes ratlles, que el que tenim a Sant Joan les Fonts no ho té tothom, i ens agradaria molt que ho tinguessin: una gran unió entre vells i joves. I ja que toquem la unió, qui vol venir amb nosaltres a aprendre a ballar el vals?

Us n'ensenyarem amb molt de gust. És un ball del nostre temps, és un ball de sempre, i ens agradaria molt que en sapigéssiu. Mireu: aquí tot el que pot passar és que els vostres professors o professors bufin una miqueta, però que sortireu bons balladors de vals no en tingueu dubte. I posats a dir, volem que sapigueu que ja tenim uns quants aspirants. A veure qui s'hi afegeix. Ja ens direu alguna cosa i en parlarem.

I per acabar, volem resumir les activitats del nostre taller amb una sola paraula: "ajuda". Ens oferim de tot cor a les entitats santjoanenques per si ens necessiten. Podem fer moltes coses amb tota la il·lusió. Solament posem una condició: que ens ho diguin amb temps. Ara ja ens hem posat a la disposició de les religioses del Diví Pastor, per ajudar-les en el seu centenari. Farem una historieta de la seva fundació, farem una exposició de labors, fotografies i tota classe de treballs manuals. Esperem que tingui èxit, i per tenir-ne necessitem la col·laboració de vostès.

Necessitem labors, de la mena que siguin, o treballs manuals, aquestes coses que es fan amb el cor i que no hi compten les hores. També fotografies antigues. No han de ser precisament de cent anys enrera, vostès ja ens entenen. Els donem les gràcies per endavant i els notifiquem que tot el que ens vulguin deixar ho hem de tenir de l'11 al 15 de novembre, millor si ho porten al Col·legi del Diví Pastor. I posades a donar gràcies, gràcies per haver-nos llegit, i els diem: fins a una altra!

"El Nostre Taller" és el seu taller.

LA SEBASTIANA (I)

La Sebastiana que contemplo avui com una mena de monstre, talment un dinosaure petrificat, immòbil a la riba del Fluvià, en aquest tram de riu més aviat llotós; aquest monstre avui sense entranyes, que ha llevat la sang, la suor i la vida a tants santjoanencs, molts difunts, força madurs i altres no tan madurs, té per a mi, té per a la meua vida, un relleu molt especial. Si molts la hi han deixada, la vida, jo, en canvi, la hi vaig iniciar. Cinc mesos feia del meu naixement a Barcelona quan a Sant Joan ja hi menjava les primeres sopes; sopes de pa amb un gra d'all, pa pastat a St. Joan, all de l'hort del meu avi o dels horts de Mitjavila, de Mavilà, de Can Catau... unes primeres sopes així havien de deixar, i han deixat, una estima a la terra de Sant Joan les Fonts, a la Garrotxa i a Catalunya, i hauria estat una traïdoria no mantenir aquest sentiment vuitanta anys, i més si Déu ho vol.

Caldrà que expliqui tot seguit com va anar que em desplaçés (naturalment amb els meus pares) a cent cinquanta quilòmetres del meu bressol, llavors una llunyania com seria avui anar a l'altre cap del continent. S'explica. Des del 1883 el meu avi era el director de La Sebastiana; el meu oncle, casat amb una noia del Puig de Vivers, hi vivia i el meu pare hi havia passat l'adolescència. En realitat sols hi havia passat un parell de mesos cada any, ja que estava internat als escolapis d'Olot. (És allò que deia més amunt de les distàncies: Olot era tan lluny de Sant Joan, i encara més de La Sebastiana, que fer el trajecte cada dia, o almenys cada setmana, no era aconsellable).

Ja es veu, doncs. Queda clar que calia anar que l'avi i el nét es coneguessin. I també em coneguéssin l'oncle i la seva dona, una altra tia casada amb el manyà de la fàbrica, dos cosinets, un d'ells mort no fa gaire i l'altre també, però que ben segur que encara algú sabrà de qui parlo si esmento el seu renom: "el maleta".

Mes, com devia arribar jo a La Sebastiana? És evident que en braços de la mare i en tartana. La tartana l'estirava el "Romero" un cavall "guapo" a les ordres d'en Camadai, el tartaner, que fou succeït per en Xiqués. Sí, el besavi d'una noia molt bonica, amb un nom molt bonic també. La Roseta (quan penso que el besavi de la Roseta m'havia portat a coll m'adono que sóc terriblement vell).

Doncs sí, més vell que el tren d'Olot, ja difunt, que hi va arribar el 14 de novembre del 1911, quan jo ja feia tres mesos que havia anat i tornat de La Sebastiana. I encara que no puc assegurar-ho, el viatge el férem en tren, per Girona fins a Sant Feliu de Pallerols (de moment no arribava més enllà), i en la tartana de la

casa, que segur ja ens hi esperava.

Des d'aquesta primera anada fins a la que podria considerar com la darrera d'una primera etapa passà gairebé una dotzena d'anys, si bé periòdicament hi fèiem una curta estada. Enteneu per curta un parell de mesos d'estiu. Records d'aquestes estades? Doncs sí, força records. El Venanci, el Rogeli, un noi (no recordo el nom) malalt de mal de Pott; l'anada a la font de les Coromines a buscar-hi aigua fresca i bona, on que calia anar per un camí entre horts, unes pedres que feien de passera per travessar el riu i enfilarse per un corriol sempre humit que relliscava. És clar que els càntirs, un a cada mà, no es podien trencar, ja que eren d'aram. Més records. Les trapellaries al tard de la tarda, quan els carros que havien portat la fusta de pi per a la petita fàbrica de pasta de paper situada al mateix edifici que la de filatura, romanien "aparcats" fins a les quatre o les cinc de la matinada, hora de tornar a sortir altra vegada, i els vailets ens hi enfilàvem i ens hi amagàvem jugant a cuít. Fins que es feia fosc o algú es feia mal.

Anar a Sant Joan, anar a vila, era un esdeveniment que sols tenia lloc de tant en tant. Calia canviar el vestit i el calçat, passar el riu per la palanca, força més d'estar per casa que la que ara hi ha. Ah!, i passar també per dessota del rec que de la resclosa portava l'aigua a la turbina i que regalimava per tots cantons. Allà al costat mateix hi havia l'hostal, on havia d'anar quan a l'avi o a l'oncle se'ls acabaven els llumins. Els diumenges l'anada era a l'església (la monacal, ja se suposa), i llavors el camí començava igual. Però a Sabater deixàvem el que manava al poble i seguíem per Cisteller i Plançó. Havíem sortit de casa amb dues peces de cinc cèntims, una per a cada escolanet dels que feien la recapta a l'hora de les ofrenes.

Un camí com el suara descrit el vaig fer un matí que no era diumenge. L'avi havia mort i el dúiem a enterrar. Era un matí assolellat, ja entrada la primavera. Els camps que travessàvem estrenaven aquell vestit verd clar avellugat puntejat de qualque rosella, i de tant en tant una alenada d'aire pentinava els sembrats infonent al paisatge una agradable sensació de vida. Però l'avi era mort i el dúiem a enterrar. En un baiard, a pes de braços, el seguíem molta gent, alguns endolats, els altres amb roba de mudar.

Era l'any 1917. A Europa hi havia la primera gran guerra mundial, a Catalunya hi havia pau i la indústria treballava al màxim. Jo també vaig treballar a La Sebastiana. I igual com hi havia menjat les primeres sopes hi vaig guanyar la primera pesseta. Però d'això ja en parlarem un altre dia.

Josep Maria Castellet

COL-LABORACIONS

COL-LABORACIONS

L'ÚLTIMA DEL CENTRE SÒCIO-CULTURAL DE BEGUDÀ

Qualsevol oportunitat és bona per parlar de Begudà. I ara, quan s'escau que fa poc va ésser la nostra Festa Major, resulta inexcusable fer-ho.

És difícil d'esmentar tot el que va ser i el que significà; ho faré d'alguns dels actes més destacats.

Realment, enguany tothom en va parlar: algunes deien que ens havíem tornat bojos, altres no s'explicaven, amb el programa en mà, el que veien; però la majoria ens va felicitar i encoratjar perquè l'any vinent encara fos millor. Amor de poble.

El primer èxit va consistir a sortejar 250 cotxes. A la setmana de posar-se els números a la venda, estaven tots venuts.

Enguany la festa durà quatre dies. El divendres va començar amb un acte prou singular i atrevit: la 1a. Tirada al Plat Nocturna, la qual va comptar amb prop de 90 tiradors. Un altre èxit.

El diumenge va haver-hi l'enlairament d'un globus aerostàtic que va fer les delícies de tota la gent, especialment la maina. L'organització compta que hi van pujat més de 300 persones. Un nou èxit.

La comissió de festes encapçalada per en Joan Rodeja, va comptar amb la col·laboració d'una quinzena de nois i noies -tant de Begudà com de Sant Cosme-, que amb la seva il·lusió i bons desitjos varen donar-li un aire jove i ens feren gaudir d'un dia plens de convivència i alegria.

Bé quan un s'emociona pot desbarrar, però crec que pel fet d'haver nascut en aquest indret se'm pot perdonar la meua obsessió. Tanmateix, crec que no es pot negar que al meu poble encara s'hi pot trobar gent amb ganes de fer coses i fer-les bé.

Joan Fàbrega i Llongarri

President del Centre Sòcio-Cultural de Begudà

La música en la vida social actual

Avui el fet musical té unes repercussions il·limitades a causa, per una banda, de les amples possibilitats de difusió, afavorides pel desenvolupament dels mitjans audiovisuals, i per altra banda, per la dimensió social adquirida.

Així, es pretén que el públic senti i es vinculi a l'actitud de la música en l'època que li correspon viure i en la qual haurà de desenvolupar-se com a membre actiu. Aquesta vinculació a la música de l'època present s'orienta des d'aquestes tres perspectives:

El nou llenguatge musical

Configurat des d'una ordenació lliure i flexible dels paràmetres sonors. Plasmats en estructures formals obertes, en les quals el procediment aleatori doni a l'interpret una llibertat per a la conjunció dels elements constructius presentats pel compositor, fent que cada versió sigui irrepètible. I disposant de la incorporació de noves fonts sonores, a les quals a un eixamplament profund de les possibilitats tímbriques de les veus i dels instruments tradicionals, s'han ajuntat els procediments electro-acústics, capaços de presentar sonoritats inèdites fins ara.

Les múltiples modalitats de difusió

Les manifestacions normals de música culta: concert, òpera i música incidental, música que remarca una acció, esdeveniment o, simplement, pretén entretenir, s'han vist intensament ampliades mitjançant la forta acció de mitjans de tan ampli abast de propagació com són la ràdio, el disc, el cinema, la televisió i la cinta magnetofònica o de casset. Reforça aquesta irradiació del fet musical la potenciació que en la nostra societat ha assolit la música incidental: llocs de treball, oci o altres modalitats de concentració humana, i la publicitat. Molt bé pot afirmar-se que avui la música acompanya constantment a l'home.

El fenomen de la música d'actualitat

L'anomenada cançó lleugera o moderna, de moda durant un temps efímer en la majoria dels casos, és capaç de promoure en el nostre temps manifestacions multitudinàries que donen lloc a un fet social i artístic molt complex. Per un costat, han estat hàbilment manipulats cap a interessos lucratiu moguts per empreses discogràfiques i d'espectacles. En aquest sentit, s'ha d'adquirir un criteri per valorar adequadament la música d'entreteniment de l'època, al marge de qualsevol altre condicionament o pressió que no sigui el de la substantivitat musical. Em l'àmbit social, la gent hauria de comentar espontàniament la "seua" música predilecta i els "seus" intèrprets favorits, donant un canal natural a la justa valoració d'aquesta realitat musical.

Josep Mª Ortuño

MARXA

Lucky Luke

Actualment, si vols moviment, marxa i trobar qualsevol persona coneguda, al Lucky hauràs d'anar.

Primer, però, voldria fer un petit recordatori, un petit viatge pel passat... Fa uns dos anys, més o menys, vaig descobrir aquest pub. En aquells moments el local sempre era ple, i no com ara, que està tan atapeït. La gent que en aquells moments anava al Lucky era sempre la "mateixa", una colla d'Olot, una de Sant Joan, una de la Canya, una de Bianya i potser alguna altra. La cosa, però, va canviar. I és que, ja se sap, quan una cosa sobresurt del normal i, a més, agrada, la gent no se li escapa. En poc temps tot Olot i rodalies coneixia Lucky Luke i qualsevol persona s'hi deixava caure per fer un toc.

D'aquesta manera arribem als moments actuals, on es més que habitual arribar-hi i trobar-te amb l'inconvenient que abans no tens la cervesa o el cubata als dits et pots deshidratar.

El tema de l'ambient que hi pots trobar ja és més problemàtic de definir. El local no podria ser definit ni com a Heavy, ni Hippy, ni Pijo, tot i que des de fa un temps uns quants Rockers sembla que s'hi volen amarrar. La gent que hi trobem es definiria de molts estils i de cap en concret. Podríem dir que la gent que hi trobem no hi va per l'ambient en concret, sinó perquè sap que hi trobarà des de beure a divertiment, marxa, relacions i potser fins i tot la millor música.

Caldria remarcar, però, el petit canvi que s'hi està produint en aquest moment. Ja se sap que de mica en mica van sortint de l'ou noves generacions i que a mesura que van creixent van agafant personalitat, la qual cosa fa que descobreixin noves sensacions. De tot això sembla que el Lucky n'ha sortit beneficiat. Recordo que normalment els dissabtes a principis de tarda i durant la mateixa el Lucky era un lloc tranquil; ara se'l podria definir com un formiguer, i si se'm permet l'expressió, com una "guarderia". I la causa no és, ni més, ni menys, que aquesta generació que està florint, que després de fer residència a l'Esport i després a Trànsit, ha trobat al Lucky una residència tranquil·la i estable per a la seva convivència.

Les causes d'aquest BOOM podrien ser: el primer

factor que hi ajuda és el nom, LUCKY LUKE, el qual et produeix una certa sensació de curiositat, et trasllada a un cert ambient del far-west. Un cop hi ets endavant, la visió que et crea és innovadora; tens ganes d'entrar-hi i descobrir-lo totalment. Una altra causa és l'interior, el qual, amb la nova i molt encertada decoració (llums, altaveus, màquina de discs...), et trasllada totalment al món de les pistoles, ambient que també en ocasions t'incita a buscar problemes. Un tercer factor i molt important que no voldria pas oblidar, seria la invenció i imaginació a l'hora de preparar les begudes. Així molts "xumbitos" dels que aquí demanes, a d'altres pubs o bars no els trobaràs, ni el color, i tot això per les combinacions casolanes, que fins i tot tenen noms propis (Dalton, Rantamplan, Dinamita...), on el bo no és només el nom, sinó també el gust. Personalment te'ls recomano.

Vull destacar també la simpatia i el bon tarannà de la gent que hi treballa.

O sigui que si mai vas a Olot i no tens res a fer en particular, deixa't caure pel Lucky Luke. No l'oblidaràs amb facilitat.

P. Juanola

Crec...

Sempre, en la meua curta vida, he cregut que és una "dictadura" el fet de no deixar gaudir els joves de les oportunitats que se'ls presenten. Comprenc que tot pare o mare cregui oportú que el seu fill o filla sigui un bon noi o noia, vagi pel bon camí, tingui una bona educació i no vagi pel món com un perdut. Ho entenc, però ¿no creieu que si el vostre fill o filla ha d'acabar porrat, borratxo o perdut (en aquest món miserable), tant hi acabarà si surt com si no? I vull recordar que moltes vegades és aquesta prohibició tan dura la que fa que després es tingui molt més desig de provar-ho.

Per tant, deixeu que la nit sigui una de les altres moltes coses que ens facin meravellar, excitar, gaudir... dins d'aquest món. La gent ha de gaudir de la nit, però també cal saber buscar-la a cada minut, ja que és molt llarga i, segons l'ocasió i el moment, t'hauràs d'emmotllar a diversos ambients.

En aquest espai t'oferim com una guia, la qual t'ajudarà a no perdre't si algun cop et passa pel cap de fer una "via crucis" per la nit garrotxina.

Ep!... no en dubtis: si hom sap fruir-ne, la nit és boja.

P. Juanola

El pebrot del "piquillo":

El pebrot anomenat del "piquillo", és, com hom explica als diccionaris, una varietat de pebrot. Planta herbàcia anual o biennal, de 20 a 40 cm d'alçada, de fulles espatulades o pinapartides, i de flors blanquinoses arranjades en raïms.

Però no ens quedem només amb filosofies. És un gran producte dintre l'horticultura, fruit de l'atenció de la gent navarresa, que des de fa segles és la principal productora d'aquest tipus de vegetal.

Està compost aproximadament per: 93% d'aigua, 3'5% de glúcids i la resta són petites quantitats de lípids.

La dedicació del cultiu del pebrot del "piquillo", a LODOSA, un petit poble de Navarra, i els seus entorns, ja es ve fent de molt de temps. Aquest producte vegetal té unes particularitats ben definides, gràcies a la climatologia que té Lodosa, a la seva terra, una mica arenosa, i a aquest sol que acarona en temps de primavera i accentua els raïms en l'època d'estiu.

Tot un prodigi de la natura, que produeix aquest singular producte navarrès, únic en el seu gènere i que ha passat a engruixir la llarga llista de productes espanyols que serveixen per donar categoria als plats.

La seva carn és suau i lleuger el tacte al paladar, amb un punt de picant i aromàtic, quasi diríem sensual, que transmet aquest toc de sabor de fusta amb impregnacions de fum, que s'aconsegueixen gràcies al rostit d'aquesta amb una clara i exacta precisió.

Després, la conserva fa la resta. D'aquesta manera es pot gaudir d'un producte únic, exquisit i d'exòtic sabor tot l'any. És molt bonic fer, un dia, una visita a Lodosa i als seus voltants, en l'època de recol·lecció, que regularment és els mesos de setembre i octubre. El visitant pot observar la tranquil·litat de la gent de tot el poble, que es dedica a aquest gran tresor que ens dona la terra navarresa: al pebrot de "piquillo".

Pel seu bon gust i la dedicació dels navarresos, el Consell Regulador ja ha acceptat la "DENOMINACIÓ D'ORIGEN". Compren una zona de producció en els termes municipals de Lodosa, Andosilla, Carcar, Sartaguda i Mendavia, tots ells a la Comunitat Floral de Navarra.

Les conserves del pebrot del "piquillo" es caracteritzen per la seva elaboració artesana, que comença amb el rostit dels pebrots amb llenya i flama directa. Es passa després a treure el cor i petites llavors que té a dintre, a mà, sense submergir-los en aigua, ni solucions químiques, que podrien deteriorar el seu sabor

i àdhuc el seu aroma. Només passen per aquest procés els pebrots enters de les categories extra i primera.

Perquè el consumidor sàpiga que els pebrots que compra són de qualitat i navarresos, el paquet ha de portar el nom de "DENOMINACIÓ D'ORIGEN", "PIMIENTO DEL PIQUILLO DE LODOSA", en un lloc visible, així com l'emblema de la Denominació. A més, els pots tenen una contraetiqueta numerada, proporcionada pel Consell Regulador, com garantia d'un producte de qualitat controlada.

El pebrot del "piquillo" és un producte que es pot barrejar amb moltes coses. Segons la salsa tenen un gust o un altre, tots ells sabors que un bon paladar agraeix en un suculent menjar.

RECEPTA: PEBROTS DEL "PIQUILLO" FARCITS DE BRANDADA DE BACALLÀ I SALSA DE SAMFAINA.

INGREDIENTS PER A 4 PERSONES: 16 pebrots del "piquillo".

Per a la brandada:

- 200 gr. de ceba.
- 500 gr. de bacallà esqueixat.
- 1/2 litre d'oli d'oliva.
- 1/4 de litre de nata líquida.

Per a la salsa:

- 100 gr. de ceba.
- 200 gr. de tomata.
- 200 gr. de pebrot vermell.
- 1 albergínia.

Elaboració:

Comencem per fer la brandada. Tallem la ceba fina i l'ofeguem amb oli a poc a poc, sense que es torni rossa. Quan estigui cuita hi afegim el bacallà i ho deixem coure. Quan hagi deixat una mica d'aigua i ja estigui cuit, hi tirem l'oli d'oliva i esperem que se'l begui tot. Ha de quedar una pasta desfeta. Hi posem sal i pebre i quan ja està cuit ho traïem del foc i ho passem per la batidora, afegint la nata líquida de mica en mica.

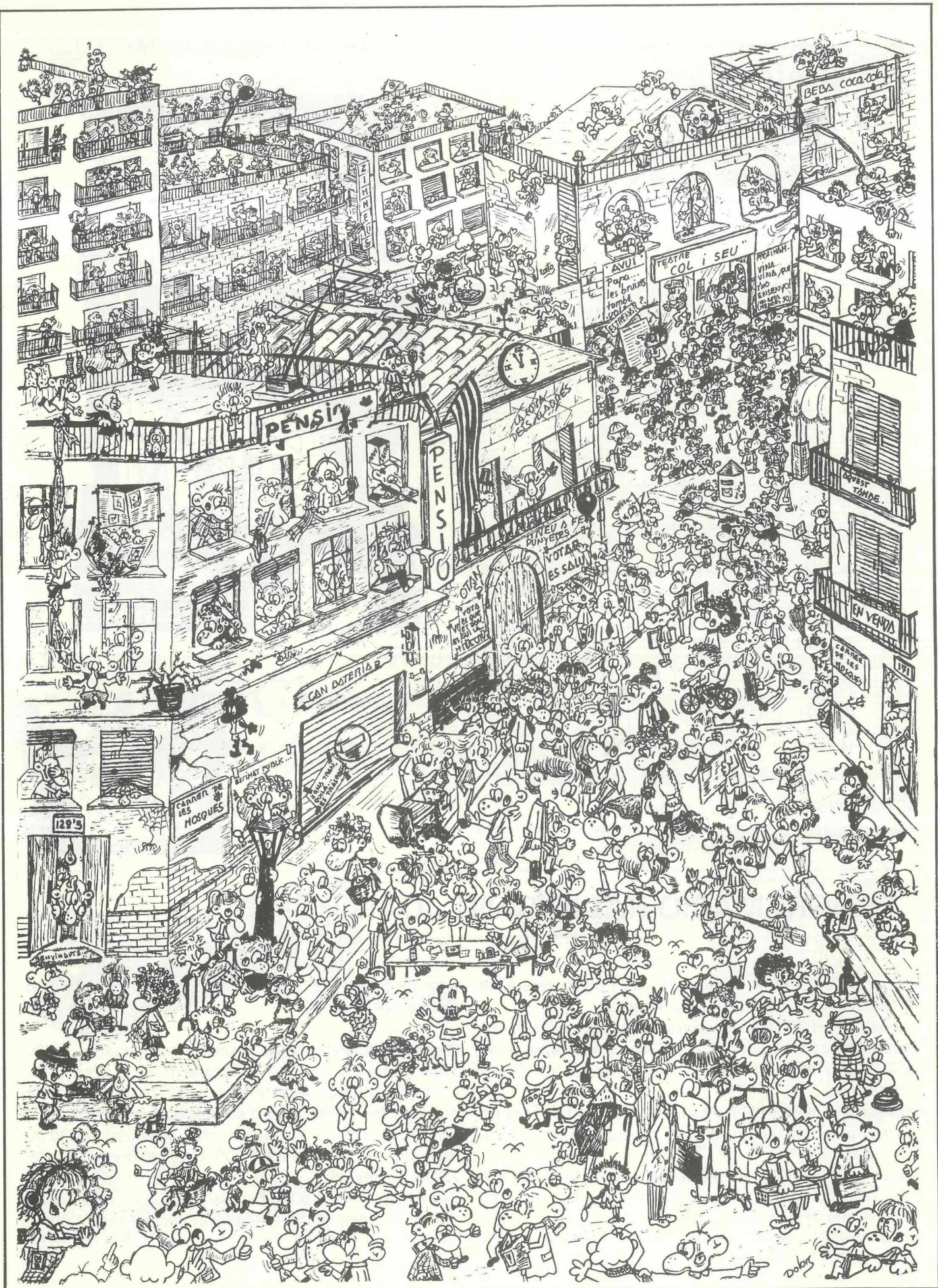
Anem per la salsa. Tallem la ceba, el pebrot i l'albergínia a tires llargues, i la tomata a quadrets, i ho ofeguem. Primer la ceba, després hi afegim la tomata, i més tard el pebrot i l'albergínia. Hi afegim sal i ho deixem coure, quan està cuit ho passem per la batidora fins que quedi ben fi. Si queda molt espès, es pot suavitzar amb nata líquida.

Muntem el plat: farcim els pebrots de la brandada i els posem en cassoles individuals. Afegim la salsa pel cim i els donem un cop de forn.

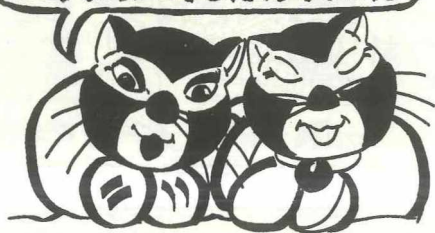
UN VI PER A AQUEST PLAT: ERMITA D'ESPIELLS
Juvé i Camps.

Elaborat amb most flor de les varietats Macabeu, Xarel·lo i Perel·lada. Criat en ampolla a les caves fins arribar a la seva plenitud i perfecte equilibri, aconseguint el seu fresc i afuitat sabor.

Text: Pep Nogué

Entreteniments

QUANTES DIFERÈNCIES HI HA?

SOPA DE LLETRES

A la sopa de lletres de la dreta trobeu 5 noms de nois, i 4 noms de noies.

Per J. Llensa

L	J	A	R	E	V	A	I	L
J	O	A	N	T	N	N	J	O
W	S	K	A	D	Ñ	N	M	U
G	E	G	R	J	C	A	A	R
D	P	D	C	L	A	P	R	D
D	A	N	I	E	L	R	T	E
E	B	M	S	H	A	A	A	S
J	O	R	D	I	N	D	P	Ñ
O	W	H	G	K	G	S	F	W
S	H	R	A	Q	U	E	L	N

SOLUCIONS:

SOLUCIONS:

Raquel / Marta / Eva / Lourdes / Jordi / Joan / Josep / Daniel / Narcís

PROGRAMACIÓ RÀDIO SANT JOAN

Dilluns. A les 21'00' h. Notícies, a les 21'05' Poesia, a les 21'30' Gramola, a les 23'00' Connexió.

Dimarts. A les 20'30' L'altra cara de l'esport, A les 21'00' Escudella concentrada, a les 21'30' Lucky Night, a les 22'30' Com el Far West no hi ha res. A les 24'00' Connexió.

Dimecres. A les 21'00' h. Notícies, a les 21'05' Tres en marxa, a les 22'00' Programa musical, a les 24'00' Connexió.

Dijous. A les 20'00' h. Música espanyola, a les 21'00' Billo billo calderilla, a les 22'00' Rock confitat, a les 23'00' Programa musical.

Divendres. A les 19'00' La marxa, a les 20'00' A tota música, a les 22'00' L'hora del pijama, a les 23'00' Anem

a fer de bardisses, a les 24'00' A tot i de tot, a la 1'00' Connexió.

Dissabte. A les 10'00' h. Visca la música, a les 11'00' Toca timbal, a les 12'00' Visca la música, a les 13'00' L'informatiu cap de setmana, a les 14'00' L'hora del nebot, a les 15'00' Ona d'actualitat, a les 17'00' A 45 R.P.M., a les 18'00' Visca la música, 30 èxits, a les 20'00' Programa musical, a les 21'00' Un altre dissabte, a les 22'00' Connexió.

Diumenge. A les 9'00' h. Església viva, a les 9'30' L'hora dels avis, a les 10'00' Música catalana, a les 11'00' La ràdio riu, a les 14'00' Cafè, copa i música, a les 16'00' Connexió.

**ZB MOBLES
BRUGADA**

VENDES I TALLER: Ctra. d'Olot, 55 - Tel. 29.07.28 - 17857
SANT JOAN LES FONTS

GA
S

G E S T O R I A
IOTECA
ASSEGURANCES

Josep Teixidor Casamitjana

GESTOR ADM. COL·LEGIAT Nº 1471

Ctra. d'Olot, 26 - Tel. 29 08 00 - Fax 29 05 12
SANT JOAN LES FONTS

PERRUQUERIA DOLORS

C/. Escultor Devesa, 17
Tel. 29.07.39

POLY-MIA

REPARACIONS DE POLIESTER

Tel. 29 07 66 - SANT JOAN LES FONTS

Fusteria i Mobles

Serra

Av. Paperera Torras, s/n. · Tel. 29 08 25
SANT JOAN LES FONTS

FEGI

PROFESSIONAL BRICOLATGE
IMPORTACIÓ D'ARTICLES DE FERRETERIA

Ctra. d'Olot, 10
SANT JOAN LES FONTS
Tel. 29 00 21 - Fax 27 01 01

CARNISSERIA LLOP

Avgda. Cisteller, 3 - Tel. 29.02.31
SANT JOAN LES FONTS (Girona)

Juvinva
FUSTERIA

C/. Can Bó, s/n. - Tel. 29 02 07 - SANT JOAN LES FONTS

VILA

JOAN VILA i QUER

REPARACIÓ DEL AUTOMÒBIL

C/. Aiguanegra, 16
Tel. 29 09 05
SANT JOAN LES FONTS

**Cafeteria
Bar Falguera**
SANT JOAN LES FONTS
Tel. 29 07 31

Per anunciar-vos
en aquesta revista,
truqueu al
Tel. 29 07 39

elite

ELECTRODOMÈSTICS, TVC, VIDEO, HI-FI

MONTOLIU SO I VISIÓ

(Successors H. Espiguler)

Aiguanegra, 15 - 17857 SANT JOAN LES FONTS
Tel. 29.01.29

En complir 25 anys d'experiència en electrodomèstics, so i visió,
donem les gràcies als nostres clients per la confiança que ens han demostrat i
el prestigi que ens han atorgat.

DISTRIBUÏDOR OFICIAL I SERVEI TÈCNIC PROPI

SONY

REVISTA

**EL SOROLL
DE LES FONTS**

Per anunciar-vos
Truqueu al Tel.:
29 07 39

PINTURES PER A LA INDÚSTRIA I LA DECORACIÓ

08500 VIC: Ctra. de Puigcerdà, s/n. - Apdo. C.294 - Tel. 886 33 88
c/. Sant Antoni, 11-13 - Tel. 886 18 15 - Fax. 889 13 59

17800 OLOT: Avinguda Reis Catòlics, 15 - Tel. (972) 26 73 85

08240 MANRESA: Barcelona, 18 i 20 - Ginjoler, 11 i 13 - Tel. 873 35 43

08600 BERGA: Pl. de la Creu, 8 - Tel. 821 09 17